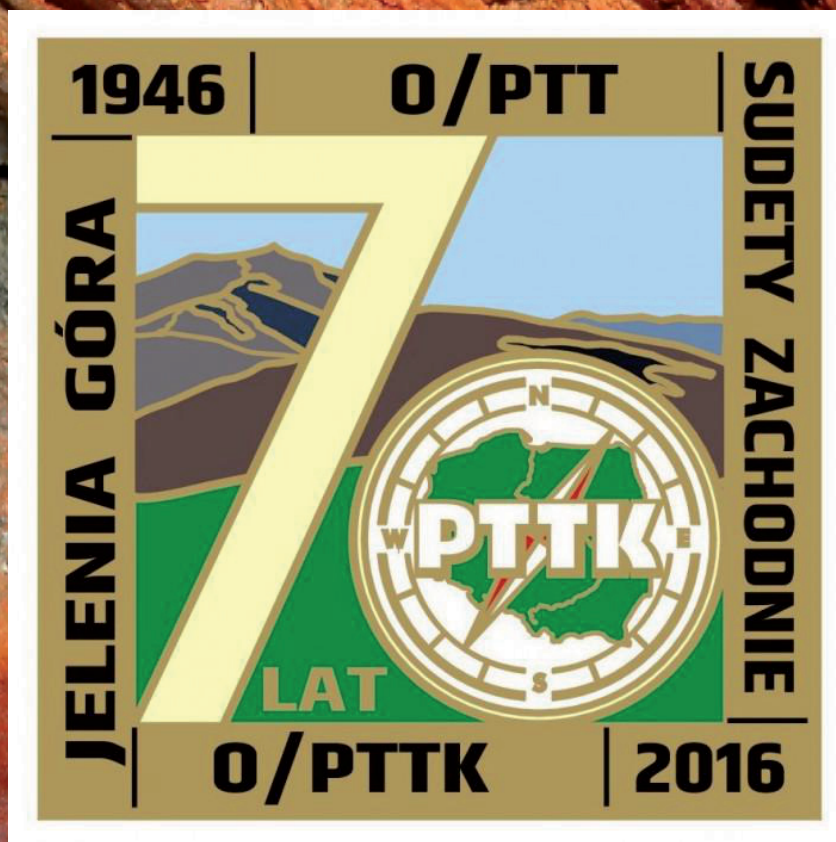

JUBILEUSZ 70-LECIA ODDZIAŁU PTTK „SUDETY ZACHODNIE” W JELENIEJ GÓRZE

Regionalna Pracownia Krajoznawcza Karkonoszy

JUBILEUSZ 70-LECIA ODDZIAŁU PTTK „SUDETY ZACHODNIE” W JELENIEJ GÓRZE

7(11)/2016
Zeszyty Historyczne

Bukowiec 2016

Seria wydawnicza:
Zeszyty Historyczne

Redakcja
KRZYSZTOF TĘCZA

Współpraca
WITOLD SZCZUDŁOWSKI

SKŁAD
Wydawnictwo-Poligrafia AD REM
www.adrem.jgora.pl

DRUK
Związek Gmin Karkonoskich

WYDAWCA
Związek Gmin Karkonoskich
PAŁAC BUKOWIEC
58-533 Mysłakowice
ul. Robotnicza 6
www.karkonosze.eu

© by Związek Gmin Karkonoskich, 2016

ISSN 2449-741X

Zdjęcia na okładce: logotyp jubileuszu (foto: Andrzej Mateusiak), Chojnik (foto: Krzysztof Tęcza).

Wszelkie prawa zastrzeżone. Publikacja i kopiowanie całości lub części wyłącznie za pisemną zgodą wydawcy.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

*Dwunasta publikacja Regionalnej Pracowni Krajoznawczej Karkonoszy
przy Związku Gmin Karkonoskich w Bukowcu*

Wprowadzenie

W roku obecnym mija dokładnie 70 lat od dnia, w którym powstał Dolnośląski Oddział Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego w Jeleniej Górze. Wydarzenie to miało miejsce 28 sierpnia 1946 roku. W roku 1950 na skutek połączenia Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego i Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego powstała nowa organizacja Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Tym samym powstał Oddział PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze. Oczywiście nie od razu używano owej nazwy, nie o to jednak chodzi. Powstała organizacja zajmująca się turystyką całościowo. To dzięki naszemu Oddziałowi wytyczono i oznakowano szlaki turystyczne, to nasz Oddział uruchomił przejęte schroniska górskie, to nasz Oddział zaczął organizować pierwsze wycieczki i imprezy turystyczne.

Dzięki pracy działaczy zaczęto szkolić kadrę programową mającą odpowiednią wiedzę i umiejętności by prowadzić wycieczki. To członkowie naszego Oddziału przyczynili się do powstania w okresie powojennym ratownictwa górskiego z prawdziwego zdarzenia. To nasi działacze stworzyli podwaliny pod turystykę górską i narciarską, pieszą i rowerową, wodną i motorową. To w końcu właśnie oni doprowadzili do tego, że dzisiejsi mieszkańcy Jeleniej Góry, a także kuracjusze i przybywający tutaj turyści, postrzegają nasz Oddział PTTK jako głównego organizatora imprez turystycznych. Dzisiaj korzystamy z wyszkolonych przez nas przewodników sudeckich ale także z działaczy posiadających uprawnienia do realizacji imprez z różnego rodzaju turystyki jak i krajoznawstwa.

Działacze ci podejmują swoją pracę wiedząc, że nie otrzymają za nią wynagrodzenia. Czynią tak dla dobra Towarzystwa i dobra korzystających z ich pracy ludzi. Nie nastawiają się na czerpanie jakiś zysków. Robią to bo uważają, że tak trzeba.

Dlatego też, aby ich praca nie poszła w zapomnienie Regionalna Pracownia Krajoznawcza Karkonoszy przy Związku Gmin Karkonoskich postanowiła wydać publikację, w której staramy się przybliżyć historię naszego Oddziału, nie zapominając o ludziach, którzy go tworzyli i ludziach, dzięki którym wciąż istnieje, działa i przynosi chlubę naszemu regionowi.

Krzysztof Tęcza

Spis treści

Wprowadzenie.	3
--------------------	---

KRZYSZTOF TĘCZA

Jubileusz 70-lecia Oddziału PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze	5
--	---

WYDARZENIA REGIONALNE

KRZYSZTOF TĘCZA

XX Zjazd Oddziału PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze – 2013	42
XIII Zlot Oddziałów Kół Środowiskowych PTTK w Karpaczu	46
Wydawnictwo podsumowujące obchody jubileuszu 60-lecia Koła Przewodników Sudeckich	56
Podpisano „Porozumienie Fideikomis Chojnicki”	58
Pierwsza w Polsce Komisja Geocachingu PTTK	62
Utworzono Regionalną Pracownię Krajoznawczą	64
Wystawa „70 lat PTT – PTTK w fotografii”	66
TOURTEC 2016	69

Jubileusz 70-lecia Oddziału PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze

Jest rok 1945, na ziemię nazywane wtedy zachodnimi lub odzyskanymi, zaczęli przybywać nowi ich mieszkańcy. Byli to ludzie, którzy utraciwszy dorobek całego dotychczasowego życia, mieli nadzieję na spokojny swój dalszy byt na tym świecie. Świecie ogarniętym przez ostatnie lata najstraszniejszym w historii konfliktem, jaki miał miejsce w dotychczasowym istnieniu ziemi. Pozostawiwszy swoje majątki na terenach wschodnich, ludzie ci przybywali tutaj praktycznie bez niczego. Co prawda niektórzy z nich, bo przecież nie wszyscy, otrzymali później jakąś małą rekompensatę za to co utracili. Ale przecież nic, absolutnie nic, nie mogło zastąpić im poukładanego życia, sąsiadów, których znali od zawsze, no i tamtych klimatów. Bo przecież znajomy widok, te domy, wzgórza, pola, ale i, zwłaszcza dla mieszkańców terenów wiejskich, kapliczki stojące na rozstajach dróg, widok wijących się rzek, bogate w zwierzynę lasy, były czymś, o czym trudno zapomnieć. To przecież ich krajobraz rodzinny. Tam się wychowali i przywykli do niego. A tu nagle wszystko się zmieniło. Nie dość, że nowe otoczenie, dla większości z nich, było zupełnie inne, to styl życia w ogóle nie pasował do tego, jaki wiedli do tej pory. Jednak oni nie poddawali się.

Najważniejsze dla nich, w tamtych latach, było to, że skończyła się wojna. Skończyło się drżenie o życie swoje i swoich najbliższych. Zaczynał się okres względnego spokoju i powolnej stabilizacji. Ludzie ci byli wręcz spragnieni tego spokoju. Chcieli wreszcie żyć bezpiecznie, nie martwiąc się, czy przeżyją kolejny dzień. Chcieli, by ich dzieci chodziły do szkoły, by się uczyły i by ułożyły sobie swoje dorosłe życie. Dzisiejsze pokolenie może nie do końca pojmuje, że takie pragnienia mogły zaspokoić wtedy żyjących. Ale tak było. Powoli tworzyły się struktury państwa polskiego. Co prawda jeszcze przez kilka lat grasowały po okolicy różne bandy uzbrojonych osobników, czy niedobitki żołnierzy niemieckich, niechące pogodzić się z kapitulacją Niemiec. Jednak wkrótce poradzano sobie z nimi i można było zapomnieć o tym. Jeśli, oczywiście, można o czymś takim zapomnieć. Przybyli tu nowi mieszkańcy zasiedlali mieszkania i domy, które przetrwały okres wojenny. Mając już dach nad głową musieli myśleć, jak zarobić na chleb. Jak przetrwać i co w ogóle robić w swoim dalszym życiu. Najważniejszym jednak w tamtych czasach zadaniem była likwidacja gruzowisk i odbudowanie zniszczonych fabryk, domów, przywrócenie komunikacji publicznej, naprawienie uszkodzonych urządzeń będących niezbędnymi dla funkcjonowania miasta. Wszyscy,

przez długi czas, przychodzili codziennie rano w wyznaczone miejsca, by odgruzowywać ulice, a następnie, gdy już to uczynili, zaczęli podejmować pracę w kolejno uruchamianych zakładach. Po jakimś czasie, gdy wszystko działało już normalnie, gdy życie stawało się poukładane, gdy po minięciu obaw związanych z niepewnością, czy to już na pewno koniec wojny, zaczęli przychodzić na świat nowi obywatele. Rodzili się oni już na tym, nowym dla ich rodziców, miejscu. Dla nich ziemia ta stała się ziemią rodzinną. Urodzili się tutaj, w czasach pokoju, i tutaj przyszło im żyć, uczyć się i pracować. Tak to wtedy wyglądało.

Jednak byli ludzie, dla których takie życie, jak je opisałem powyżej, nie dawało pełnej satysfakcji. Mieli oni jeszcze inne potrzeby. Chcieli poznawać te nowe tereny. Poznać ich tajemnice i zgłębiać historię obiektów tutaj zastanych. Nie było to wcale takie łatwe jak by się nam dzisiaj wydawało. Raz, że nie było wówczas praktycznie żadnej literatury w języku polskim dotyczącej tych ziem. Dwa, że ze względów politycznych, nie można było upubliczniać niektórych faktów. I trzy, że były to tereny nadgraniczne i nie można było ot tak sobie np. pójść w góry. W góry tak piękne, że nie sposób było im się oprzeć. Góry tak tajemnicze, że ciekawość zgłębienia ich tajemnic nie pozwalała racjonalnie myśleć. Trzeba było pokonywać wtedy wiele przeciwności i utrudnień, by cokolwiek się dowiedzieć, a i gdy udało się już wyruszyć w góry, nie można było być pewnym czy bezpiecznie się z nich wróci. Jednak utrudnienia panujące w tamtych czasach nie mogły powstrzymać ludzi żyjących dla krajoznawstwa. Poznawanie i później dzielenie się swoją wiedzą z innymi było dla nich sensem życia i to właśnie im zawdzięczamy to, że dzisiaj tyle wiemy o naszej najbliższej okolicy, i że możemy podążać oznakowanymi ścieżkami na poznawanie nieprzemijającego tutaj piękna.

Tereny nasze zawsze były obiektem zainteresowań. Już w roku 1880 Teodor Donat, pracownik zakładów lnianych w Mysłakowicach, założył Towarzystwo Karkonoskie (RGV), mające na celu poznawanie gór, ale także umożliwianie tego poznawania innym. Członkowie Towarzystwa budowali nowe schroniska, wytyczali nowe szlaki turystyczne, ba, nawet obecne Muzeum Karkonoskie to ich dzieło. Z końcem wojny ludzie ci musieli opuścić swoje ukochane ziemie i wyjechać stąd. Ale dzieło, jakiego dokonali do tej pory pozostało. I na pewno martwiło ich to, że utracili swój dorobek, jednak mieli nadzieję, że znajdą się inni, którzy podejmą trud dalszego rozwoju turystyki na tych terenach. I nie mylili się. Znaleźli się tacy ludzie. Okazało się bowiem, że wśród przybyłych tutaj w okresie powojennym osadników, byli także tacy, dla których turystyka była nie tylko sposobem na życie, ale była dla nich prawdziwą pasją.

Może właśnie dlatego we wrześniu 1945 roku w Matejkowicach (Przesiece) zawiązano pierwszą w Sudetach organizację, mającą na celu propagowanie i organizowanie turystyki. Powstało wówczas Dolnośląskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze (dalej: DTTK). Na jego siedzibę wybrano jednak Jelenią Górę. Niestety nowej organizacji nie pozwolono zbyt długo na samodzielne działanie. Już w listopadzie w uchwale Zarządu Głównego zalecono połączenie się organizacji z PTT. Dlatego w dniu 15 grudnia 1945 roku na zebraniu Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, jakie odbyło się w Krakowie, podjęto uchwałę o wchłonięciu DTTK. Fakt ten miał miejsce **28 sierpnia 1946 roku**

(data ta uważana jest za początek historii Oddziału), podczas zwołanego nadzwyczajnego walnego zebrania członków Dolnośląskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Jeleniej Górze. Chociaż oficjalnie mówi się o połączeniu, to dokumenty nie pozostawiają złudzeń. Było to typowe wchłonięcie mniejszego, ale już wybijającego się „konkurenta”. Wystarczy bowiem sprawdzić listę obecności tego nadzwyczajnego zebrania ze składem zarządu DTTK, by zobaczyć iż prezes DTTK Tadeusz Szol i wiceprezes Franciszek Załuski, byli przedstawiani nie jako członkowie DTTK tylko jako wiceprezes ZG PTT (pierwszy) i członek ZG PTT (drugi). Nie ma się zatem co dziwić, iż głosowanie było jednomyślne. Pewnie musimy także wziąć poprawkę na

presję odgórną, jaką w tamtych czasach wywierano na eliminowanie małych organizacji (wtedy 160 członków) i tworzenie jednej centralnej. Efektem tamtego spotkania było utworzenie Dolnośląskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego w Jeleniej Górze. Prezesem honorowym został Wojciech Tabaka (starosta jeleniogórski), a wiceprezesami Tadeusz Szol i Franciszek Załuski (urzędujący). W dniu 30 października Franciszek Załuski wyjechał z Jeleniej Góry i został zastąpiony przez Juliusza Haitlingera. DO-PTT przyjął na członków honorowych Stanisława Piaskowskiego (wojewodę wrocławskiego), Wojciecha Tabakę (starostę jeleniogórskiego) i Tadeusza Szola.

Ponieważ koniec prężnie rozwijającej się organizacji turystycznej dał początek naszemu Oddziałowi, nie będę dłużej wywodził się o tamtym zebraniu. Podam tylko pozostały skład wybranego wówczas zarządu. Byli to: Jan Wywiół, Juliusz Haitlinger, Wiktor Piotrowski, Halina Litwinowa, Aleksander Truch, Konstanty Tomankiewicz, Janusz Ciążkowski, Stanisław Mycielski, Konstanty Męgliński, Stefan Sobieraj, Stanisław Kaszycki, Wiktor Cywiński, Andrzej Lewartowski, Józef Sołtan, Adam Ligas.

Turystyka w tamtych czasach dopiero raczkowała, dlatego Oddział nasz, a właściwie jego działacze angażowali się bardzo w sprawy unormowania ruchu turystycznego w górach. Bo z jednej strony teren ten był bardzo atrakcyjny pod względem turystycznym, ale z drugiej był to teren nadgraniczny. Zdarzały się jeszcze wtedy próby nielegalnego przekraczania granicy i dlatego żołnierze niezbyt miłym okiem patrzyli na turystów indywidualnych. Rozwijała się za to turystyka grupowa. Wyglądało to tak, że osobie prowadzącej wycieczkę odbierano dowód a wydawano specjalną przepustkę uprawniającą do poruszania się po określonym terenie wraz z towarzyszącą grupą. Ze względu na szybko postępujący proces szabrowania obiektów turystycznych pozosta-

Polskie Towarzystwo Tatrzańskie (PTT)

3 sierpnia 1873 roku w Zakopanem podjęto decyzję o utworzeniu Towarzystwa Tatrzańskiego. Według pierwszego Statutu z 31 grudnia 1873 roku przyjęto nazwę Galicyjskie Towarzystwo Tatrzańskie. Jednak już 31 maja 1874 roku po przeniesieniu siedziby Towarzystwa z Nowego Targu do Krakowa zmieniono nazwę na Towarzystwo Tatrzańskie. W roku 1918 gdy Polska odzyskała niepodległość, nowa nazwa brzmiała: Polskie Towarzystwo Tatrzańskie.

17 grudnia 1950 roku Polskie Towarzystwo Tatrzańskie połączyło się z Polskim Towarzystwem Krajoznawczym i powstało wówczas Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze.

wionych bez opieki, zachodziła pilna potrzeba przejmowania ich i uruchamiania, tak by ponownie były one wykorzystywane dla potrzeb ruchu turystycznego. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż już wtedy Oddział był właścicielem zamku Kynasty (Chojnik). Ważnym tematem była sprawa zorganizowania komunikacji. Chodzi oczywiście o komunikację pod kontem wykorzystania turystycznego. Na wycieczki w tamtym okresie jeździło się odkrytymi ciężarówkami, na których ustawiano parkowe ławki.

Ponieważ władze Oddziału postanowiły ograniczyć swój zasięg działania do powiatów: Jelenia Góra, Kamienna Góra, Lubań i Lwówek Śląski, zostały przejęte tylko 5 z 12 zaproponowanych schronisk. Były to: Na Śnieżce, Pod Śnieżką, Na Szrenicy, Pod Szrenicą i Nad Wieńcem (Na Stogu Izerskim). Oczywiście cały czas w posiadaniu Oddziału był Dom Turysty w Jeleniej Górze i Chojnik.

Ważną sprawą była konieczność utworzenia Górskiego Pogotowia Ratunkowego i zdobycie pieniędzy potrzebnych na jego funkcjonowanie. Dlatego już w 1946 roku wystąpiono z odpowiednią inicjatywą. Nie mniej ważna była sprawa szkolenia kadry mogącej bezpiecznie prowadzić turystów po górach. Dlatego, także w 1946 roku, podjęto decyzję o rozpoczęciu pierwszego kursu przewodników. Jego termin ustalono na styczeń roku następnego. Ukończyło go około 30 osób. Ponieważ zmieniły się realia, jeśli chodzi o oznakowanie szlaków, postanowiono przyjąć zasady obowiązujące w PTT i zaczęto prace znakarskie. Początkowo przeprowadzono znakowanie zimowe. Ustalono także jednolite szyldy na obiektach PTT.

Jeszcze w 1946 roku zorganizowano w Karpaczu Międzynarodowe Zawody Narciarskie, a w sierpniu 1947 roku „Wielkie Święto Gór – Dni Karkonoszy”. Był to cykl imprez w Jeleniej Górze, Cieplicach, Jeżowie, Karpaczu, Pilchowicach, Piechowicach, Szklarskiej Porębie, Sobieszowie i Świeradowie Zdroju. Dzisiaj takie ekscesy, jakie miały wtedy miejsce, na pewno nie mogłyby się wydarzyć. Bo nikt nie pozwoliłby na palenie ognisk na szczytach Karkonoszy czy na zjazd motocyklistów czeskich i polskich na Śnieżce.

Ponieważ trochę wybiegłem do przodu, wróćmy do 11 czerwca 1947 roku, kiedy to miało miejsce walne zebranie, na którym wybrano nowy zarząd. Były to jednak wybory dziwne i nie przez wszystkich uznawane. Powołana „komisja matka” przedstawiła proponowany skład zarządu z podziałem na funkcje. Protestując przeciw takiemu sposobowi prowadzenia wyborów, Juliusz Haitlinger zrezygnował z funkcji członka zarządu. Wybory uznano jednak za ważne i wybrano ponownie na prezesa honorowego Wojciecha Tabakę. Prezesem Oddziału został Stanisław Jakubik, a wiceprezesami Władysław Hajdukiewicz i Adam Alberti. J. Haitlinger nie złożył jednak broni i dnia 5 listopada 1947 roku prezes wraz z zarządem podali się do dymisji. Nowym prezesem został Władysław Kukier, a wiceprezesami Stanisław Jakubik (od 02.07.1948 – Mostowski) i Tadeusz Osiecki.

Dnia 14 lipca 1947 roku w Jeleniej Górze powstaje Oddział Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, a 8 sierpnia z inicjatywy ZG PTT powstaje Międzyoddziałowa Komisja Sudecka PTT z oddziałami w Jeleniej Górze, Wrocławiu, Wałbrzychu, Kłodzku i Katowicach. Należy dodać, że powstały już koła PTT w Kowarach i Piechowicach.

W dniu 26 października 1947 roku na Posiedzenie Międzyoddziałowej Komisji

WOJCIECH TABAKA (22.04.1901-08.02.1975)

Urodził się w miejscowości Kowale w gminie Praszka w powiecie wieluńskim. Po II wojnie światowej, 15 maja 1945 roku otrzymał nominację na stanowisko Pełnomocnika RP na powiat jeleniogórski, a 21 maja był już w Jeleniej Górze, gdzie po przejęciu urzędu z rąk niemieckich rozpoczął urzędowanie w dniu 24 maja 1945 roku.

Wojciech Tabaka wykazał się dużą pomysłowością i niekonwencjonalnymi sposobami działania, co przyniosło mu dużą skuteczność. 28 maja 1946 roku został pierwszym Starostą jeleniogórskim.

Wojciech Tabaka przyczynił się do osiedlenia w naszym regionie wielu pisarzy i literatów, których wspomagał. Pomagał także mieszkającemu w obecnym Jagniątkowie laureatowi nagrody nobla Gerhartowi Hauptmannowi. 23 kwietnia 1946 roku miejska Rada Narodowa w Kowarach nadała mu obywatelstwo honorowe.

22 lutego 1949 roku Wojciech Tabaka przejął Starostwo Powiatowe w Kamiennej Górze, a w roku następnym wypowiedziano mu umowę o pracę oraz wyrzucono go z PZPR. Sytuacja taka miała miejsce do sierpnia 1957 roku, kiedy to został zweryfikowany i przywrócono mu członkostwo w partii znosząc wszelkie zakazy dotyczące jego osoby. W 1958 roku został wybrany do Powiatowej Rady Narodowej w Jeleniej Górze, w której pracował aż do 30 października 1967 roku, kiedy to, ze względu na stan zdrowia przeszedł na rentę.

Wojciech Tabaka był pierwszym prezesem Dolnośląskiego Oddziału PTT „wybrany” na to stanowisko w dniu 28.08.1946 roku i ponownie 19.09.1946 oraz 11.06.1947 roku.

Zmarł 8 lutego 1975 roku w Kowarach. Spoczął na cmentarzu komunalnym przy ul. Sudeckiej w Jeleniej Górze, w Alei Zasłużonych.

Sudeckiej PTT przybyli m.in. Mieczysław Orłowicz i Władysław Krygowski. Zapadła wówczas decyzja wytyczenia głównego szlaku sudeckiego od Paczkowa do Czerniawy Zdroju. Oznaczono go kolorem czerwonym, a nasz Oddział otrzymał zadanie wyznaczenia go od Przełęczy Kowarskiej do Czerniawy Zdroju, czyli na odcinku 65 kilometrów. Oprócz tego wytyczono szlak koloru niebieskiego, jako uzupełnienie czerwonego, który niestety nie objął wszystkich atrakcyjnych obiektów znajdujących się na naszym terenie. Ustalono wtedy, iż Oddział w Jeleniej Górze będzie zarządzał obszarem powiatów: jeleniogórskiego, lwóweckiego, lubańskiego, zgorzeleckiego i złotoryjskiego. Oprócz tego miał on zająć się zagospodarowaniem Karkonoszy, Gór Izerskich, Gór Łomnickich i Gór Kaczyc (Kaczawskich). Dlatego też przeprowadzono wówczas inwentaryzację schronisk usytuowanych na obszarach przydzielonych poszczególnym Oddziałom.

Dnia 14 stycznia 1949 roku prezes Władysław Kukier wraz z zarządem ustępuje ze stanowiska. Okazuje się, że ustępujący zarząd doprowadził Oddział do tragicznej sy-

tuacji finansowej. Aby to naprawić trzeba było dokonać wielu działań, a także zmienić obowiązujące do tej pory nastawienie na turystykę. Przykłady nowych form działania przedstawił przedstawiciel Centralnego Biura PTT Władysław Krygowski. Uczynił to na zebraniu 6 października (od stycznia do października działalność Oddziału była zawieszona). Trzeba jednak uczciwie powiedzieć, że były wtedy także małe sukcesy. Dzięki porozumieniu Oddziału z WOP-em powstało Górskie Pogotowie Ratunkowe liczące 12 ratowników (listopad 1948). Przeprowadzono kolejny kurs dla przewodników, który ukończyło kolejne 30 osób. W organizacji kursu brał udział m.in. Leszek Krzeptowski. Dnia 25 lipca 1949 roku odbyło się wspólne zebranie O-PTK i DTS, podczas którego przywrócono do życia Oddział PTT. Rozmawiano wtedy także o utworzeniu wspólnego Biura Obsługi Ruchu Turystycznego (BORT).

W związku z dążeniem do scalenia wszystkich działających organizacji turystycznych zostały podjęte kroki mające doprowadzić do ich połączenia tych. I tak 15 maja 1949 roku w Zakopanem Krajowy Zjazd Delegatów PTT podjął uchwałę o współpracy z PTK. Podobnie uczynił Krajowy Zjazd Delegatów PTK, jaki odbył się 16 czerwca w Olsztynie. Powołano zatem Radę Turystyczną, aby ta przygotowała podstawy organizacyjne połączenia towarzystw. Trwało to do 17 grudnia 1950 roku, kiedy to odbył się zjazd połączeniowy i powstała nowa organizacja: Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Oczywiście nowopowstałe towarzystwo kontynuowało tradycje swoich poprzedników. Przejęło również ich majątki i całą kadrę. Tam gdzie działały oddziały PTT i PTK scalono je, w ramach oszczędności. Wynikało to z czystej logiki. Bez sensu było dublowanie się oddziałów.

Wcześniej, bo 6 października 1949 roku na Walne Zgromadzenie DO PTT przybyli przedstawiciele ZG, m.in. Walery Goetel (wiceprezes ZG) i Władysław Krygowski. Wybrano wówczas nowego prezesa Stanisława Bialikiewicza. Wśród członków zarządu pojawia się nazwisko Tadeusza Stecia. W maju 1950 roku Tadeusz Steć organizuje kurs przewodnicki. Na zajęcia uczęszczał wtedy m.in. Tyburcjusz Tyblewski. Wkrótce Tadeusz Steć bierze udział w zjeździe zjednoczeniowym, jako delegat.

Dnia 8 maja 1951 roku został oficjalnie zarejestrowany Oddział PTTK w Jeleniej Górze. Podlegał on pod Zarząd Okręgu PTTK we Wrocławiu. Pierwszym prezesem został Kazimierz Tytoniak, wiceprezesem Zdzisław Rajca, a referentem turystyki Tadeusz Steć. Oddział zaczął się rozwijać w kwietniu 1952 roku powstała Sekcja Wysokogórska, której przewodniczył Jerzy Kolankowski, natomiast w 1953 roku został zorganizowany pierwszy masowy rajd górski w Sudetach (17.-20.09.1953), w lutym 1954 3. Ogólnopolski Rajd Narcziarski PTT w Sudetach, z czego 9 tras przygotowano w Sudetach Zachodnich.

W kwietniu 1953 roku został wybra-

Polskie Towarzystwo Krajoznawcze (PTK)

PTK powstało w roku 1906 na terenie Kongresówki, a jego siedzibą była Warszawa. Założycielami byli: Aleksander Janowski, Karol Hofman, Kazimierz Kulwiec, Zygmunt Gloger i Kazimierz Czerwiński.

17 grudnia 1950 roku Polskie Towarzystwo Krajoznawcze połączyło się z Polskim Towarzystwem Tatrzańskim i powstało wówczas Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze.

**STANISŁAW BIALIKIEWICZ
(08.02.1905-09.04.1982)**

Urodził się we Lwowie, gdzie po ukończeniu studiów na Uniwersytecie Jana Kazimierza otrzymał tytuł doktora praw. W 1921 roku został członkiem PTT. Do Jeleniej Góry przybył w maju 1945 roku posiadając pełnomocnictwo do zakładania władzy cywilnej. Prezes Dolnośląskiego Oddziału PTT w latach 1949-1950, prezes Oddziału PTTK „Sudety Zachodnie” w latach 1959-1963. Współtwórca ratownictwa górskiego w Karkonoszach.

ny nowy zarząd Oddziału. Jest to niestety „jedy-ny słuszny” zarząd wyłoniony na podstawie listy zatwierdzonej przez Komitet Powiatowy Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Radośniejszą informacją jest fakt powołania Koła Przewodników, którego pierwszym przewodniczącym został Zygmunt Piotrowski. 15 grudnia 1955 roku powołano nowy zarząd z prezesem Oskarem Andruszkiewiczem. Wśród nazwisk członków zarządu pojawiło się nazwisko Cezarego Turskiego. Po ustąpieniu Oskara Andruszkiewicza prezesem został Mieczysław Szmeterowicz, a później Roman Juśków i Stanisław Roj-Gąsienica oraz Mieczysław Holz. 13 grudnia 1958 roku nadał prezesuje Mieczysław Holz, ale pojawił się, jako wiceprezes Teofil Ligenza vel Ozimek, który kilka miesięcy wcześniej zapoczątkował rajdy „Szlakiem zamków piastowskich”.

Dnia 17 października 1959 roku, podczas kolejnych wyborów nadano Oddziałowi nazwę „Sudety Zachodnie”, która to używana jest nieprzerwanie do dnia dzisiejszego. Był to bardzo dobry pomysł. Ułatwiało to, i wciąż ułatwia w rozmowach, nie tylko określenie naszej przynależności, ale także od razu określa nas terytorialnie. Cały czas rośnie zainteresowanie działalnością prowadzoną przez PTTK. Przekłada się to na ilość osób, jakie zapisały się do Towarzystwa. Na początku roku 1961 w 27 kołach podległych Oddziałowi było ponad 1300 członków, a pod koniec roku już ponad 2300. Jednak nie ma się co dziwić, gdyż według statystyk Oddział obsługiwał 60% ruchu turystycznego w rejonie. Poza tym Oddział zarządzał prawie trzydziestoma obiektami z 2000 miejsc noclegowych; posiadał kadrę ponad 60 przewodników. Jak prężną stawała się działalność Oddziału niech świadczy fakt, że w roku 1962 istniały komisje turystyki: górskiej i narciarskiej, pieszej, motorowej, krajoznawczej i ochrony zabytków, kolarskiej, fotograficznej, kajakowej i żeglarskiej, schroniskowej, młodzieżowej oraz kół zakładowych. W roku 1963 zdecydowano się na połączenie kół przewodnickich ze Szklarskiej Poręby, Karpacza i Jeleniej Góry w jedno o nazwie Koło Przewodników Sudeckich. Jego przewodniczącym został Leszek Krzeptowski. W roku 1965 prezesem Oddziału został wybrany Teofil Malec. Dnia 15 marca 1967 roku Mieczysław Holz zainaugurował imprezę „W niedzielę nie ma nas w domu”, którą starał się prowadzić co niedzielę, informując chętnych o trasie w Gazecie Robotniczej. Wkrótce wycieczki te znalazły wielu uczestników. W roku 1967 na prezesa Oddziału wybrano Zbigniewa Szczerbę, którego w 1971 roku zastąpił Tadeusz Wielebiński. Z wykazów wynika, że bardzo dużo osób zdobywało wtedy odznaki turystyczne. W 1971 roku Teofil Ligenza vel Ozimek zapoczątkował wycieczki Rajdu na Raty, których programy były publikowane na łamach Nowin Jeleniogórskich. Rajd ten,

mimo śmierci Teofila, prowadzony jest do dnia dzisiejszego, a każdego roku odbywa się kilkadziesiąt wycieczek. Impreza ta jest bardzo popularna nie tylko wśród mieszkańców. Przychodzą na nią także kuracjusze i turyści wypoczywający w Kotlinie Jeleniogórskiej. W roku 1972 przedłużono prezesurę Tadeuszowi Wielebińskiemu. Podjęto wtedy kroki zmierzające do prowadzenia kroniki oddziałowej i zaapelowano do wszystkich o dostarczanie posiadanych dokumentów z historii Oddziału. Komisję kajakową prowadził wtedy Andrzej Strycharczyk. Czynione były próby zorganizowania szkoły narciarskiej na bazie Klubu Aeskulap.

Dnia 2 października 1973 roku nasz Oddział został wyróżniony Złotą Honorową Odznaką PTTK. Nie pozostawiało to złudzeń, że podejmowane działania oraz praca działaczy, pozwoliły na zauważenie naszego Oddziału na tle całego kraju i uznanie go za wybijający się. Nadanie Złotej Odznaki było bowiem nie tylko wyróżnieniem Oddziału, ale także, a może przede wszystkim, docenieniem pracy jego działaczy. Cieszyliśmy się z tego. W listopadzie, z okazji 100-lecia zorganizowanej turystyki odwiedził nas Bronisław Turoń i Ryszard Kincel (autor książki „Sarmaci na Śnieżce”), którzy wygłosili ciekawe prelekcje.

W dniu 13 czerwca 1975 roku rozwiązano Zarząd Okręgu we Wrocławiu. Miało to związek z reformą administracyjną kraju, w wyniku której powstało województwo jeleniogórskie. W związku z tym zmieniły się też struktury w PTTK i utworzono w Jeleniej Górze Zarząd Wojewódzki PTTK. Na jego czele stanął dotychczasowy prezes Oddziału Tadeusz Wielebiński, a nowym prezesem Oddziału wybrano Zdzisława Barana. We wrześniu zorganizowano I Rodzinną Eskapadę na Śnieżkę. Później była to Rodzinna Eskapada w Góry.

W grudniu wybrano nowy zarząd Oddziału, na którego czele stanął Józef Jura. Kilka dni później Oddział otrzymał w zarząd wieżę na Wzgórzu Krzywoustego.

W dniu 22 maja 1977 roku miał miejsce Spływ Kajakowy na Bobrze. Jego trasa wiodła z Pilchowic do Brunowa. Była to próba do kolejnej wielkiej imprezy zorganizowanej przez działaczy naszego Oddziału. W roku 1978 powołano Klub Żeglarski, a w 1980 Klub Turystyki Wysokogórskiej. Ale wcześniej, bo we wrześniu 1978 roku, w związku z rezygnacją poprzednika, wybrano na nowego prezesa Edmunda Bieńkowskiego. W tym samym roku, z okazji XXV rocznicy Koła Przewodników Sudeckich, miało miejsce uroczyste spotkanie braci przewodnickiej, podczas którego wyróżniono najbardziej aktywnych. Nie muszę tłumaczyć nikomu, że przewodnik ma największy wpływ na to, jak postrzegać będą nasze góry turyści. To właśnie sposób prezentacji wpływa zarówno na wiedzę o zwiedzanym terenie, jak i na sposób zachowania się turystów w górach i ich szacunek dla otaczającej nas

przyrody. W październiku 1980 roku Oddział sfinansował prace prowadzone pod kierunkiem Mariana Sajnoga, które miały na celu udostępnienie do zwiedzania Wodospadu Kamieńczyka.

W tym samym roku Oddział zorganizował wspólnie z Muzeum Sportu i Turystyki w Karpaczu konkurs „Moje turystyczne wspomnienia”, w którym wzięli udział nasi działacze. Nagrodzono wówczas Marię Kesler, Leszka Krzeptowskiego, Aleksandra Wiącka i Jerzego Kolankowskiego. W styczniu 1981 roku na prezesa oddziału wybrano Andrzeja Strycharczyka. Już w maju tego roku odbył się I Ogólnopolski Spływ Kajakowy na Bobrze. Widać, że próba sprzed kilku lat wyszła pomyślnie. Spływ ten potraktowano jako imprezę sztandarową Komisji Turystyki Kajakowej ZG PTTK. Odbył się wtedy KNAK, podczas którego wybrano nowy skład KTK ZG. W skład tej komisji wszedł również Andrzej Strycharczyk. W dniu 10 sierpnia 1981 roku Jeleniogórska Spółdzielnia Mieszkaniowa przekazała dla Oddziału lokal mieszkalny, z przeznaczeniem na Klub Turysty. Był to początek do utworzenia Regionalnej Pracowni Krajoznawczej. Niestety wkrótce w kraju został wprowadzony stan wojenny i zaczęliśmy uprawiać turystykę tak, jak w okresie powojennym. Znowu mieliśmy przepustki w góry i liczne ograniczenia. Oddział na ten czas musiał przenieść się do Klubu Turysty na Zabobrze. Na szczęście nie trwało to zbyt długo i działacze po przymusowym „odpoczynku” mogli znowu zabrać się do pracy.

W grudniu 1983 roku w Krzeszowie została odsłonięta tablica pamiątkowa poświęcona Mieczysławowi Orłowiczowi, a w marcu 1984 utworzono Przewodnicką Szkołę Turystyki Górskiej i Narciarstwa ZG PTTK z siedzibą przy naszym Oddziale. Jej kierownikiem został Jerzy Pokój. Wkrótce szkoła zorganizowała Zawody Przewodników Górskich. W sierpniu 1992 roku Szkoła Górską przekształciła się w PTTK-owską spółkę z o.o.

W roku 1985 ukończyłem stosowny kurs i od roku następnego rozpocząłem inwentaryzację krajoznawczą województwa jeleniogórskiego. Zaowocowało to zebraniem wiadomości o posiadanych walorach krajoznawczych w czterech gminach. Wykonaną dokumentację przekazano do Regionalnej Pracowni Krajoznawczej w Jeleniej Górze, ale także do biura Konserwatora Zabytków. Mniej więcej w tym samym czasie powołano

LESZEK KRZĘPTOWSKI **(05.05.1927-04.10.2003)**

Urodzony w Zakopanem do Jeleniej Góry przybył w 1945 roku. Rok później został współzałożycielem koła PTT w Piechowicach, a w 1948 roku zostaje jednym z „12 Apostołów Ratownictwa Górskiego” będąc członkiem grupy tworzącej Górskie Pogotowie Ratunkowe. Po powstaniu Koła Przewodników Sudeckich zostaje jego prezesem i trwa na tym stanowisku od stycznia 1958 do 1985 roku.

ANDRZEJ STRYCHARCZYK **(24.12.1952-05.12.1997)**

Urodził się w Szczecinie. Do PTTK wstąpił w 1966 roku. Założyciel Akademickiego Klubu Kajakowego „Bulaj”. Organizator Międzynarodowego Spływu Kajakowego na Bobrze. Prezes Oddziału PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze w latach 1981-1997.

do życia Karkonoski Klub Krajoznawczy, będącym pierwszym tego typu na naszym terenie. Na prezesa Klubu wybrano, jego twórcę czyli Krzysztofa Tęczę. W ogóle lata osiemdziesiąte obfitowały w różne formy pracy. Działała wówczas Służba Kultury Szlaku. Działała Straż Ochrony Przyrody. Najbardziej widoczna była Grupa SOP, powołana i prowadzona przez Krzysztofa Tęczę, który przez wiele lat opiekował się chatką Smogorniak. Istniała wtedy Komisja Ochrony Przyrody prowadzona przez Bohdana Szarka oraz Klub Niepylak.

W roku 1985 ponownie wybrano na prezesa Andrzeja Strycharczyka, którego oczko w głowie, czyli Spływ na Bobrze, rozrastał się do niespotykanych rozmiarów. Wzięło w nim udział prawie pół tysiąca osób. W okresie późniejszym spływ stał się imprezą międzynarodową. Pod koniec tego roku Oddział przy współpracy z MSiT w Karpaczu zorganizował Spotkanie Pionierów Turystyki. Była to niezwykle ważna impreza, podczas której można było porozmawiać z ludźmi, którzy tworzyli turystykę na naszym terenie. Bez nich pewnie nie poszłoby tak szybko i sprawnie. To ich zapał i bezinteresowność spowodowały napływ kolejnych pasjonatów chcących poświęcać swój czas innym. Dlatego pozwolę sobie wymienić nazwiska osób wówczas zaproszonych (oczywiście ograniczę się tylko do naszych działaczy). Byli to: Ryszard Sierbień, Ryszard Jaśko, Waldemar Siemaszko i Antoni Nowosiadło. Pierwsza połowa lat osiemdziesiątych to czas prosperity BORTU, który posiadał dwa własne autokary, dwa mikrobusy „Nysa”, 14 sklepów pamiątkarskich, a w roku 1986 kupił pół budynku przy ul. Wojska Polskiego 40, gdzie przeniósł swoją działalność. W szczytowym okresie BORT zatrudniał aż 51 osób!

W sierpniu 1986 roku działacze Oddziału brali udział, wspierając go organizacyjnie, w Centralnym Zlocie Aktywu Krajoznawczego, zorganizowanym na Łużycach.

W grudniu 1987 roku został powołany do życia Osiedlowy Klub Turystyki Górskiej „Gran”, a w roku następnym Oddziałowy Klub Trampingowy. Kolejny Klub Górski „Jumar” zorganizował wyprawę „Indie – Nepal 88”.

Pod koniec stycznia grupa ponad 30 przewodników wystąpiła z koła z zamiarem utworzenia niezależnej organizacji. Prezes Koła Przewodników, Jerzy Pokój, zrzekł się swojej funkcji, a jednocześnie postanowił powołać nowe koło w Karpaczu. W marcu 1989 roku na prezesa Oddziału został wybrany po raz kolejny Andrzej Strycharczyk. W okresie tym Oddział miał prawie cztery tysiące członków skupionych prawie w stu kołach. Zostały wydane publikacje o zamku Chojnik autorstwa Jerzego Czajki, dzierżawcy na zamku. Powstał Klub Turystyki Podwodnej „Bobry”. Niestety od tego momentu nastąpił okres niepowodzeń i klęsk. Na początek, 30 sierpnia 1990 roku Jeleniogórska Spółdzielnia Mieszkaniowa, nagrodzona medalem PTTK „Za pomoc i współpracę”, wypowiedziała Oddziałowi lokal zajmowany przez Regionalną Pracownię Krajoznaw-

czą. Zbiory, jakie zostały tu zgromadzone, zostały przeniesione do Celwiskozy, gdzie Pracownia funkcjonowała jeszcze przez jakiś czas. Jednak w ostatecznym rozrachunku Pracownia uległa likwidacji a zbiory, przekazane w depozyt, zostały w znacznym stopniu rozproszone. Utracono ekspozytury BORT w Karpaczu i Szklarskiej Porębie. Oddział pod koniec roku stracił prawie połowę członków i kół. Niestety, jak się okazało, tendencja spadkowa utrzymywała się przez dłuższy okres. Pod koniec 1991 roku mieliśmy już tylko 25 kół i trochę ponad 800 członków. Rozwiązano wówczas Regionalny Ośrodek Programowy PTTK. Małą jaskółką wśród tych niepowodzeń była zapowiedź ZG PTTK przejścia przez Oddział schroniska „Na Zamku Chojnik”. Niestety jeśli chodzi o Dom Turysty w Jeleniej Górze to już takiej zgody „centrali” nie było. Dnia 2 marca 1991 roku zwołano nadzwyczajny Walny Zjazd Oddziału. Chodziło wtedy o zatwierdzenie statutu Oddziału potrzebnego do uzyskania osobowości prawnej. Rejestracja Oddziału „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze miała miejsce 26 sierpnia 1991 roku. Kolejne pozytywy z tamtego okresu to: zorganizowanie I Turnieju Kuszniczego „O Złoty Bełt Zamku Chojnik” i jubileusze: X Spływ na Bobrze oraz XX-lecie Klubu Kajakowego „Bulaj”. Nic więc dziwnego, że w wyborach przeprowadzonych w listopadzie 1992 roku ponownie na prezesa wybrano Andrzeja Strycharczyka.

W lutym 1993 roku Oddział protokolarnie przejął schronisko na Chojniku. Kilka dni później utworzono Spółkę z o.o. „Sudeckie Hotele i Schroniska PTTK” z siedzibą w Jeleniej Górze. Udziałowcami Spółki został ZG PTTK i Oddział PTTK „Sudety Zachodnie”, a członkiem Rady Nadzorczej Andrzej Strycharczyk. W roku 1993 zginął tragicznie nasz działacz Tadeusz Steć, a rok później Waldemar Siemaszko. W celu uczczenia kol. Siemaszki w lutym 1994 roku podjęto decyzję o nadaniu jego imienia schronisku Samotnia, które prowadził przez wiele lat. Podczas XIII Krajowego Zjazdu PTTK do ZG naszego Towarzystwa został wybrany delegat Oddziału, Andrzej Strycharczyk. 28 marca 1995 roku Oddział przystąpił do „Sudeckiej Unii Stowarzyszeń”, organizacji pozyskującej dotacje pozarządowe. Trzeba było bowiem szukać środków zewnętrznych na naszą działalność. Na osoby reprezentujące Oddział wytypowano Andrzeja Mateusiaka i Janusza Lozera, inicjatorów tego przedsięwzięcia. Wyglądało na to, że powolutku nasz Oddział wychodził na prostą i że stworzone nowe realia finansowe pozwolą na jego przetrwanie. Tak też się stało.

Zaczęto organizować nowe duże imprezy, jak chociażby Festyn Wodniacki na Podgórzyskich Stawach z udziałem tysiąca osób. Organizatorzy Turnieju Rycerskiego na Chojniku zostali w roku 1999 uhonorowani zaszczytem przechowywania „Złotej Księgi Rycerstwa Polskiego”. Międzynarodowy Spływ na Bobrze otrzymał imię Andrzeja Strycharczyka, który odszedł od nas na zawsze 5 grudnia 1997 roku. Uczczono także Tadeusza Stecia, nazywanego Przewodnikiem Przewodników lub jak mówią niektórzy Królem Przewodników. Ze składek zebranych wśród przewodników sudeckich ufundowano dla niego nowy pomnik z granitu. W roku 1999, w związku z ustawą o usługach turystycznych, Oddział nasz, po spełnieniu określonych prawem wymogów, otrzymał uprawnienia do stałego szkolenia przewodników sudeckich i pilotów wycieczek. Ponieważ niektórym imprezom groziło zniknięcie z kalendarza wraz ze śmiercią ich twór-

ców, dobrze się stało, że znaleźli się, przynajmniej na dzień dzisiejszy, koledzy chcący przejąć je, by turyści mogli dalej spotykać się na swoich ulubionych szlakach. I tak po Mieczysławie Holzu, który zmarł w 1999 roku, imprezę w „Niedzielę nie ma nas w domu”, zaczął prowadzić Włodzimierz Bajer na zmianę z Edwardem Przybylskim, a Międzynarodowe Spływy na Bobrze prowadził Andrzej Mateusiak, który po śmierci Andrzeja Strycharczyka został wybrany prezesem Oddziału. Wtedy też Oddział zaczął pozyskiwać dotacje europejskie na imprezy i przedsięwzięcia turystyczne.

Dnia 11 grudnia 1999 roku w Muzeum Miedzi w Legnicy prezesi Oddziałów PTTK z Dolnego Śląska zatwierdzili regulamin Porozumienia Oddziałów PTTK Województwa Dolnośląskiego”. Andrzej Mateusiak, wybrany na Wiceprzewodniczącego Porozumienia, miał dbać o prawidłową współpracę między oddziałami, a także o współpracę oddziałów z Urzędem Marszałkowskim i Sejmikiem Dolnośląskim. Jest to niezbędne dla pozyskiwania funduszy potrzebnych przy organizowaniu różnych imprez.

Podczas zebrania Zarządu Oddziału w dniu 16 grudnia 1999 roku zaprezentowano „Biuletyn Oddziału nr 1” opracowany przez: Halinę Cichą, Hannę Kędzioreę, Andrzeja Mateusiaka (redaktor naczelny) i Zenona Kędzioreę.

Dnia 27 marca 2000 roku podczas wyborów w Kole Przewodników Sudeckich wybrano nowego prezesa, którym został Piotr Gryszel. 16 kwietnia na zebraniu w I LO w Jeleniej Górze powołano Dolnośląską Komisję Imprez na Orientację. Jej przewodniczącym został Adam Rodziewicz. 10 sierpnia, na symbolicznym cmentarzu w Kotle Łomniczki zamontowano tablicę upamiętniającą naszego Kolegę Mieczysława Holza, przez wielu zwanego „Mieciem”.

Ponieważ mogło nieco zdziwić niektórych moje przedstawienie na początku tekstu Towarzystwa Karkonoskiego znanego jako RGV, uprzejmie donoszę, że 9 lipca 2000 roku na zaproszenie naszego Oddziału przybył do nas w odwiedziny prezes oddziału RGV w Görlitz pan Horst Herr z małżonką. RGV zostało reaktywowane w latach 50-tych XX wieku i starało się nawiązywać kontakty z innymi organizacjami turystycznymi. Dlatego my, jako ci, którzy niejako przejęli spuściznę po RGV, będziemy tę współpracę kontynuować. Zwłaszcza, że jak już wspominałem, organizacja ta wykazała się dużą skutecznością w zagospodarowywaniu tych ziem. I z tego tytułu należą się jej słowa uznania. Nie umniejsza to oczywiście naszych zasług, naturalnym jednak jest uszanowanie dorobku poprzedników i korzystanie z ich osiągnięć.

We wrześniu 2000 roku nasi przedstawiciele: Teofil Ligenza vel Ozimek, Antonina Sobierajska i Zdzisław Gasz, wzięli udział w odbywającym się w Gnieźnie Kongresie Krajoznawstwa Polskiego. Jest to niezwykle ważna impreza organizowana raz na 10 lat. Podczas jej trwania ustalane są kierunki dla turystyki w następnej dekadzie z uwzględ-

MIECZYŚLAW HOLZ
(17.10.1916 – 02.03.1999)

Urodził się we Lwowie. Do Jeleniej Góry przybył w 1946 roku. W roku 1954 wstąpił do PTTK. Prezes Oddziału PTTK „Sudechy Zachodnie” w Jeleniej Górze w latach 1956-1959. Organizator imprezy „W niedzielę nie ma nas w domu”. Jego podstawowa działalność to turystyka górska.

**TEOFIL LIGENZA VEL OZIMEK
(05.12.1912-20.04.2009)**

Urodził się w Sosnowicy-Lasku. Do Jeleniej Góry przybył w roku 1952. Od 1926 roku członek PTK, a od 1952 członek PTTK. Członek Zarządu Oddziału PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze wielu kadencji. Organizator wycieczek „Rajd na Raty”, które zapoczątkowane w roku 1971 prowadzone są do dzisiaj. Zajmował się przede wszystkim turystyką pieszą i krajoznawstwem.

nieniem zmian, jakie w tym czasie zaszły w naszym kraju.

W październiku nasz Oddział był gospodarzem XXXIX Zlotu Sudeckich Przewodników Turystyki Górskiej. Impreza miała miejsce po czeskiej stronie. Marek Wikorejczyk, który poprowadził przewodników w piękne Góry Izerskie napisał wraz z Jackiem Potockim małą książeczkę, w której zawarli przekazywane informacje. Nad całością czuwał Zenon Kędziora. 16 grudnia w Warszawie odbyła się uroczystość obchodów 50-lecia PTTK. Z tej okazji Teofil Ligenza vel Ozimek, jako Członek Honorowy Towarzystwa, otrzymał Medal

50-lecia PTTK. Taki sam medal, z zaszczytnym numerem pierwszym, wręczono papieżowi Janowi Pawłowi II, wieloletniemu członkowi naszej organizacji, także wyróżnionemu tytułem honorowym.

Aby nie było tak miło, w sierpniu 2000 roku, decyzją ZG PTTK, Szkoła Górską Przewodnictwa i Narciarstwa PTTK została włączona do Spółki Sudeckie Hotele i Schroniska PTTK. Było to równoznaczne z jej likwidacją. Spółka bowiem nie miała pomysłu ani chęci na jej prowadzenie. Również remontowany Dom Turysty został decyzją ZG sprzedany. Nowy właściciel zmienił jego nazwę na Hotel Feniks. Zmienił także standard obiektu, co skutkowało tym, że stał się on zbyt drogi dla zwykłych turystów.

Miłym akcentem w tym czasie był projekt Janusza Turakiewicza polegający na utworzeniu nowej odznaki pod nazwą „Turysta Euroregionu »Nysa«”. Jest to odznaka przewidziana do zdobywania przez turystów polskich, niemieckich i czeskich, zatem została dofinansowana ze specjalnego funduszu. No i udało się.

Dnia 17 marca 2001 roku we Wrocławiu miały miejsce obchody 50-lecia PTTK na Dolnym Śląsku. Z tej też okazji pojechali tam przedstawiciele naszego Oddziału. Niektórzy zostali wyróżnieni Honorowymi Medalami 50-lecia PTTK. Byli to: Antonina Sobierajska, Tadeusz Andrusiewicz, Zenon Kędziora i Marek Wikorejczyk. Aby jednak nikt nie myślał, że wszelkie wyróżnienia rozdawane są z tak zwanego klucza powiem, że w tamtym okresie Oddział PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze, według statystyki prowadzonej przez ZG PTTK (jeśli chodzi o organizację imprez), został sklasyfikowany najwyżej ze wszystkich oddziałów dolnośląskich.

W maju nasz Oddział był organizatorem Sztafety „Euro Rally – 2001”, nazywanej też „Eurorando”. Oddział był gospodarzem pięciu odcinków, których komandorem został Włodzimierz Bajer. Po kilkudniowym goszczeniu turystów pałeczka sztafetowa została przekazana w Jakuszycach przedstawicielowi Klubu Czeskich Turystów. Finał sztafety zaplanowano w Strasburgu.

Jednak wcześniej, bo w marcu, wybrano na nową kadencję prezesa Andrzeja Ma-teusiaka i wiceprezesa Adama Rodziewicza. Nowy zarząd włączył się w prace mające na celu uporządkowanie oznakowania szlaków rowerowych, których sporo powstało na te-renie Euroregionu „Nysa”. Jednak w sposobie ich znakowania panowała duża swoboda. Na wniosek prezesa Oddziału przyjęto sposoby opanowania tej sytuacji i przystąpiono do stosownych działań, pozyskując środki na oznakowanie.

16 kwietnia zginął Zenon Raczek, długoletni prezes Koła Grodzkiego oraz twórca biuletynu „Herold Grodzki”.

We wrześniu przedstawiciele naszego Oddziału pojechali, wraz z liczną grupą re-prezentującą PTTK, do Strasburga, gdzie wzięli udział w zakończeniu sztafety Euroran-do. Impreza pod patronatem Parlamentu Europejskiego skupiła reprezentacje turystycz-ne kilkudziesięciu krajów. Także we wrześniu odbył się w Karpaczu Międzynarodowy Rajd Pieszy „Karkonoska Jesień”. Była to impreza zorganizowana przez nasz Oddział we współpracy z Internationaler Volkssportverband (IVV).

Dnia 30 lipca 2001 roku odszedł od nas niezwykle człowiek Jerzy Kolankowski. Większość z przeżytych 86 lat poświęcił górcom. Ale nie czynił tego tylko dla siebie. Swoje doznania i odkrycia starał się dzielić z innymi. Do dzisiaj wspinający się w Gó-rach Sokolich, jako podstawowe informa-cje o drogach skalnych, uznają te zawarte w wydanym przez niego przewodniku. Je-rzy Kolankowski dzielił się swoimi uwaga-mi w wielu publikacjach krajoznawczych. Dlatego mimo, iż odszedł już od nas, zawsze będzie z nami. Wciąż będziemy spotykać to, co dzięki niemu zostało stworzone. My-szę, że nie pogniewa się nikt, gdy powiem: oby więcej takich ludzi było z nami, w na-szym Oddziale. Rok 2001 zakończył się dla naszego Oddziału bardzo dobrze. Uzyska-liśmy wpis do Krajowego Rejestru Sądowe-go we Wrocławiu, jak również zezwolenie wojewody na organizowanie imprez tury-stycznych. Wydawało by się, że nic więcej już nie można sobie życzyć.

Nie będę zatem rozpisywał się o kolej-nych imprezach organizowanych w latach następnych, bo można o tym przeczytać na naszej stronie internetowej w dziale „Hi-storia Oddziału – kalendarium”. Wspomnę tylko, że nasz kolega Jan Jabłoński został w styczniu 2006 roku powołany do Komi-sji Turystyki Narciarskiej ZG PTTK. Jest to

JERZY KOLANKOWSKI (17.03.1915-30.07.2001)

Urodzony w miejscowości Marisch Schonberg (Austro-Węgry) przybył do Jeleniej Góry, gdzie 1 września 1945 roku objął stanowisko ordynatora Od-działu Dermatologicznego w miejsco-wym szpitalu. W 1952 roku, dwa lata po powstaniu PTTK, założył Kółko Tater-nickie, będące załącznikiem późniejszego Sudeckiego klubu Wysokogórskiego, którego został pierwszym prezesem.

Jerzy Kolankowski określany jest jako: lekarz, pisarz, poeta, fraszkopisarz, filo-zof, tłumacz, działacz społeczny. W na-szej pamięci zapisał się jako człowiek, który umiłowawszy góry nie tylko cho-dził po nich, ale jako uznany taternik i alpinista wytyczał w nich nowe drogi wspinaczkowe, opisując je w popular-nych przewodnikach.

duże wyróżnienie, zarówno dla niego jak i dla Oddziału. Dowodzi bowiem, że działalność jego jak i Oddziału wyróżnia się na tle działalności narciarskiej w całym kraju. A osiągnięcie takich wyników nie jest wcale łatwe. W tym samym miesiącu założono internetową stronę przewodnik-sudecki.pl. Włodzimierz Bajer rozpoczął pierwszy sezon nowego cyklu wycieczkowego „Wycieczki z bajerem”. Także w roku 2006 ruszyła nowa impreza. Jest nią Indywidualny Turystyczny Rajd Motorowy PTTK – Szlakiem Klasztorów i Sanktuariów w Polsce 2006”. Imprezę tę wymyślił Jan Tyczyński. Dnia 10 sierpnia 2006 roku na Symbolicznym Cmentarzu odsłonięto tablicę pamiątkową poświęconą Markowi Wikorejczykowi. W październiku zmarł Roman Jaśków, były prezes Oddziału. W roku 2007 podjęto starania o utworzenie Szlaku Papieskiego. Uroczyste otwarcie miało miejsce 9 czerwca. Szlak poprowadzono z Sobieszowa na zamek Chojnik, na którym, za zgodą konserwatora zabytków, umieszczono stosowną tablicę pamiątkową.

Od roku 2005 prezesem Oddziału był Adam Rodziewicz a wiceprezesem Andrzej Mateusiak.

W 2006 roku odbył się ostatni Międzynarodowy Spływ Kajakowy po Bobrze. W następnych latach niekorzystne warunki pozyskiwania środków europejskich uniemożliwiły organizację kolejnych edycji spływów.

Dnia 14 stycznia 2009 roku prezesem Koła Przewodnickiego wybrano ponownie Piotra Gryszela. Podczas jubileuszu 50-lecia Karkonoskiego Parku Narodowego nasz Oddział otrzymał medal okolicznościowy KPN. Dnia 28 marca 2009 odbyło się zebranie Oddziału, na którym wybrano nowy skład zarządu. Głosujący kolejny raz obdarzyli swoim zaufaniem Adama Rodziewicza i Andrzeja Mateusiaka. Przedstawiono wtedy ostatnie osiągnięcia Oddziału liczącego trochę ponad 300 członków. Najpopularniejszą imprezą był Rajd na Raty, organizowany od początku lat siedemdziesiątych XX wieku. Jeszcze dłuższą tradycją może poszczycić się Ogólnopolski Rajd Narciarski Karkonosze. Oddział nasz opiekuje się szlakami turystycznymi oraz dba o zachowanie w dobrym stanie zamku Chojnik. Jak na razie udaje się mu pozyskiwać pieniądze na kolejne remonty tego obiektu. Oddział jest też współorganizatorem wraz ze Starostą Powiatowym odbywających się corocznie tragów turystycznych TOURTEC oraz Karkonoskich Spotkań Turystycznych.

Dnia 20 kwietnia 2009 roku zmarł nasz najwybitniejszy krajoznawca Teofil Ligenza vel Ozimek. Większość swojego długiego (97 lat) życia poświęcił młodości. Prawdziej mogliśmy złapać go na wycieczce w terenie niż zastać w domu. Swoją postawą dawał innym przykład, jak powinien postępować prawdziwy krajoznawca. Pomagał młodym w ich drodze do zdobywania uprawnień turystycznych. Kolega Teofil zapisał się do Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego już w 1926 roku. W naszym Oddziale był od roku 1952, kiedy to przeprowadził się do Jeleniej Góry. Był człowiekiem wszechstronnym. Zajmował się krajoznawstwem, turystyką pieszą i górską a także weryfikował odznaki turystyczne. Przez wiele lat był naszym przedstawicielem w KTP ZG PTTK. Takich ludzi spotyka się niezmiennie rzadko.

Dzięki uzyskaniu dotacji rozpoczęto remont na zamku Chojnik. Czas był już najwyższy, gdyż mury zamkowe nie wyglądały najlepiej. W maju swoje 50-lecie działał-

ności obchodziło Koło PTTK nr 30, do którego należą nasi nauczyciele. 10 sierpnia przewodnicy turystyczni, w dniu ich święta, dotarli na Śnieżkę, gdzie w obecności m.in. Prezydenta Czech Vaclava Klause, wzięli udział w specjalnej mszy polowej odprawionej przez kardynała Joachima Meisnera oraz biskupa Stefana Cichęgo i ordynariusza diecezji Hradec Kralove Dominika Duki. W sierpniu na zamku Chojnik odbył się już po raz XX Turniej Rycerski „O Złoty Belt”.

W czerwcu na Walnym Zjeździe PTTK w Warszawie kol. Andrzej Mateusiak, biorący w nim udział jako nasz delegat, został wyróżniony Srebrnym Krzyżem Zasługi. We wrześniu znowu mieliśmy jubileusz. Odbyła się XXX Rodzinna Eskapada w Góry, pod kierownictwem Ewy Parfinowicz. 2 października 2009 roku Andrzej Mateusiak otrzymał od Starosty „Liczyrzepę”. Jest to nagroda za całokształt działalności turystycznej w roku 2009. Wręczenie nagrody miało miejsce podczas XIII Karkonoskich Spotkań Turystycznych. Przez cały rok nasi przedstawiciele biorący udział w imprezach na orientację zdobywali prawie wyłącznie pierwsze miejsca. Stało się to dla nas prawie normą. W listopadzie Andrzej Mateusiak, na zaproszenie Karkonoskiej Agencji Rozwoju Regionalnego w Jabłońcu nad Nisou, przedstawił prezentację pt. „Współpraca polsko-czeska w regionie jeleniogórskim”. Na zebraniu pod koniec 2009 roku rozwiązano Komisję Turystyki Narciarskiej, Kolarskiej i Motorowej, tworząc trzy oddzielne. Rozpoczęto w ten sposób małe porządki na szczuble Komisji. 16 listopada zmarł Andrzej Radecki, który zapoczątkował kontakty przewodników sudeckich z prezydentem Czech Vaclavem Klausem. W tym samym dniu zostały odebrane prace rekonstrukcyjne bastei wschodniej na zamku Chojnik. 21 listopada wyróżniono Muzeum Sportu i Turystyki medalem PTTK „Za współpracę”. Okazją do przekazania wyróżnienia dyrektorowi Zbigniewowi Kulikowi była 35 rocznica powstania muzeum. Także w listopadzie w Przesece odbył się Dolnośląski Złot Przodowników Imprez na Orientację, którego organizację powierzono naszemu Oddziałowi. Wybrano wówczas nowy skład Dolnośląskiej Komisji Imprez na Orientację, a jej prowadzenie ponownie powierzono naszemu członkowi, Adamowi Rodziewiczowi. W tegorocznych imprezach, jak zwykle, nasi nie dali nikomu szans i wygrali prawie wszystko, co było do wygrania. 6 grudnia odbyła się ostatnia w roku 2009 wycieczka Rajdu na Raty. Jej uczestnicy odwiedzili grób twórcy rajdu kol. Ligenzy. Imprezę kończącą sezon zorganizowano wspólnie z uczestnikami wycieczek pod nazwą „Relaks z rowerem”. W roku 2009 odbyło się 45 wycieczek Rajdu na Raty. Najwięcej z nich poprowadził kierownik Rajdu Wiktor Gumprecht. Oprócz niego prowadzili także: Andrzej Przędzielewski, Paweł Idzik, Jarosław Zajac, Antonina Sobierajska i Krzysztof Tęcza.

Na początku grudnia odbyło się zebranie Komisji Turystyki Górskiej, Pieszej i Krajoznawczej. Wybrano jej nowy skład. Przewodniczącym został Andrzej Grzybowicz, który odpowiadał za turystykę górską. Wiktor Gumprecht został odpowiedzialnym za turystykę pieszą, a Krzysztof Tęcza za krajoznawstwo. W Krakowie na posiedzeniu Krajowej Narady Aktywu Narciarskiego wybrano w skład KTN ZG PTTK naszego kolegę Jana Jabłońskiego, któremu powierzono obowiązki wiceprzewodniczącego Komisji. Również Andrzej Mateusiak został wybrany wiceprezesem Rady Programowej

Porozumienia Oddziałów PTTK Dolnego Śląska. 17 grudnia zorganizowano zebranie opłatkowe, na którym przedstawiono propozycje działalności Oddziału na rok następny. Po raz pierwszy ma się odbyć impreza zaproponowana przez Krzysztofa Tęczę pod nazwą Krajoznawcze Spacer. Istotnym wydarzeniem, jakie miało miejsce w grudniu było wręczenie uprawnień przewodnickich po czeskim Karkonoskim Parku Narodowym dla przewodnika z naszego Oddziału, który ukończył pomyślnie stosowne szkolenie. Był nim Tomasz Łuszczyński z Borowic. Tuż przed świętami wyróżniono tytułem „Zasłużony dla Jeleniej Góry” Jerzego Czajkę, kasztelana na Chojniku, szefa Bractwa Rycerskiego Zamku Chojnik.

W styczniu 2010 roku podpisano „List intencyjny” regulujący współpracę Oddziału z Powiatem Jeleniogórskim. Wbrew pozorom to bardzo doniosłe wydarzenie. Oddział zobowiązał się do pomocy Starostwu w organizacji ważnych imprez, a Starostwo wesprze finansowo imprezy cykliczne organizowane przez Oddział. W końcu nasi działacze pracują społecznie, a ich praca wykonywana jest na rzecz mieszkańców miasta.

Dnia 16 stycznia 2010 roku w Warszawie na KNAK-u wybierano skład Komisji Krajoznawczej ZG PTTK przedstawiciela Oddziału, którym został Krzysztof Tęcza. Jest on drugim „naszym człowiekiem” w tej najważniejszej w Towarzystwie komisji. Pierwszym był 50 lat temu Tadeusz Steć. W dniach 30-31 stycznia Oddział był gospodarzem Dolnośląskiej Wiosennej Narady Turystów Pieszych. Całość poprowadził Henryk Antkowiak, członek KTP ZG PTTK, a zarazem Przewodniczący Dolnośląskiego Zespołu Turystyki Pieszej. Podsumowano były sezon i przedstawiono propozycje na sezon bieżący. Z naszej strony Andrzej Mateusiak zaprezentował wszystkim jak wygląda nasz Oddział. Krzysztof Tęcza odczytał przygotowany referat omawiający atrakcje naszego regionu. Wiktor Gumprecht poprowadził chętnych na krótką wycieczkę po Jeleniej Górze. Nad całością czuwała Antonina Sobierajska i Anna Markowska. Na koniec stycznia ukazał się pierwszy numer Informatora Krajoznawczego, pisma Oddziałowej Komisji Krajoznawczej, zainicjowanego przez Krzysztofa Tęczę, który je redaguje. Pismo to będzie ukazywać się także w wersji elektronicznej na stronie internetowej naszego Oddziału.

INFORMATOR KRAJOZNAWCZY

Polskie Towarzystwo
Turystyczno-Krajoznawcze
Oddział „Sudety Zachodnie” Jelenia Góra

Komisja Krajoznawcza

NR 1 STYCZEŃ 2010

Tekst, redakcja, zdjęcia
KRZYSZTOF TĘCZA

Dnia 9 lutego 2010 roku zmarł Tadeusz Andrusiewicz. Jako artysta grawer, wykonał wiele projektów naszych znaczków rajdowych. Swoją talent ukazywał też w tworzeniu ekslibrisów. Wykonał je m.in. dla Jana Pawła II czy Czesława Miłosza. Zazwyczaj były to małe dzieła sztuki. Poza tym był miłośnikiem gór, a ściślej mówiąc gór w zimowej szacie.

TADEUSZ STEĆ (01.09.1925-12.01.1993)

Urodzony w miejscowości Ścianka, w powiecie Złoczów, w województwie tarnopolskim (obecnie Ukraina), do Jeleniej Góry przybył w 1946 roku. Razem z matką zamieszkał w obecnym Trzcińsku.

W 1948 roku Steć zatrudnił się w Dolnośląskiej Spółdzielni Turystycznej w Jeleniej Górze. Najpierw zajmował się wytyczaniem i malowaniem szlaków turystycznych, później był instruktorem, a krótko nawet kierownikiem BORTu.

W 1949 roku zapisał się do Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego i Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. 6 października 1949 roku został wybrany do Zarządu Oddziału PTT w Jeleniej Górze. Później, po połączeniu obu Towarzystw Tadeusz Steć należał do Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

Już w maju 1950 roku rozpoczął prowadzenie kursów dla przyszłych przewodników sudeckich. W tym samym okresie uruchomił schronisko Szwajcarka. Później prowadził schronisko Pod Śnieżką.

W 1951 roku zainicjował wytyczenie w Sudetach „Szlaku zamków piastowskich”, którego przebieg sam wyznaczył i w dużej mierze sam wymalował.

W latach 1953-1954 Steć pełnił funkcję sekretarza Oddziału PTTK w Jeleniej Górze. Później pracował w nim jako instruktor turystyki kwalifikowanej.

Tadeusz Steć udzielał się także w centrali. W latach 1956-1968 był członkiem dwóch komisji działających przy Zarządzie głównym PTTK: Komisji Turystyki Górskiej i Komisji Krajoznawczej.

14 grudnia 1952 roku, gdy powołano do życia Sudecką Sekcję GOPR, Tadeusz Steć został wybrany na jej przewodniczącego. W latach 1954-1956 wybrano go na członka Zarządu Głównego GOPR.

W roku 1958 Steć został członkiem założycielem Towarzystwa Miłośników Ziemi Jeleniogórskiej znanego dzisiaj jako Towarzystwo Przyjaciół Jeleniej Góry.

Tadeusza pamiętamy jako znakomitego gawędziarza, wykładowcę, autora wielu przewodników górskich. Pierwszy przewodnik napisał w roku 1952, były to „Wycieczki i wczasy jednodniowe z Jeleniej Góry”. Później ukazały się „Sudety Zachodnie”, które na kilka dziesięcioleci były podstawową lekturą kolejnych pokoleń turystów i przewodników.

Niestety Tadeusz Steć został zamordowany 12 stycznia 1993 roku w swoim mieszkaniu. Sprawców zbrodni nie ujęto do dnia dzisiejszego. Pochowano go na cmentarzu w Cieplicach, a na Symbolicznym Cmentarzu Ofiar Gór umieszczono tablicę pamiątkową poświęconą jego pamięci.

Dlatego związał się z Komisją Turystyki Narciarskiej, w której przez 40 lat był kierownikiem Rajdu Narciarskiego „Karkonosze”. Widząc jego zaangażowanie wybrano go do Komisji Turystyki Narciarskiej ZG PTTK, gdzie działał grubo ponad 20 lat. Widocznie te jego umiejętności zostały także dostrzeżone tam na górze i ku naszemu zmartwieniu został powołany do domu Pana naszego. Szkoda.

Na początku roku podjęto współpracę z sąsiadami w sprawie dalszego szkolenia naszych przewodników, którzy chcieliby uzyskać uprawnienia do oprowadzania grup po czeskiej stronie gór. W rezultacie podczas kilku szkoleń we Vrchlabí uprawnienia uzyskało 150 przewodników. Na pierwszą w sezonie wycieczkę 40. Rajdu na Raty, poprowadzoną przez kierownika Rajdu, Wiktora Gumprechta, wykonano nową odznakę, a imprezie nadano imię jego twórcy Teofila Ligenzy. W marcu odbył się 55 Ogólnopolski Rajd Narciarski Karkonosze 2010, którego komandorem był Jan Jabłoński. Również w marcu w Siedlęcinie odbyły się XIII Ogólnopolskie Marsze na Orientację „Puchar Wagarowicza”. Były one co prawda trzynaste, ale dla prowadzącego Adama Rodziewicza szczęśliwe. W kwietniu, z pewnych względów, drugiego dnia, podpisano porozumienie pomiędzy PTSM a PTTK o organizacji kursu Przodowników Turystyki Górskiej na obszar Sudetów. Kierownikiem kursu od niepamiętnych czasów był Zdzisław Gasz i tak pozostało. W roku 2010 będzie to już XXIII edycja takiego szkolenia.

20 kwietnia 2010 roku w Michałowicach odsłonięto tablicę pamiątkową poświęconą zmarłemu rok wcześniej Teofilowi Ligenzie. Utworzono także małą Izbę Pamięci, w której

zebrano ofiarowane przez rodzinę i znajomych dokumenty. Jak była to ważna uroczystość potwierdzi fakt, iż przybyło na nią kilkadziesiąt osób, w tym wiele sprawujących różne urzędy w administracji państwowej, łącznie z posłem Marcinem Zawilą. Wszak wszyscy przybyli zetknęli się w swoim życiu turystycznym z Teofilem i wszyscy w dowód szacunku, jakim go darzyli przybyli tu by upamiętnić Profesora. Na tą okazję wydano monografię poświęconą Teofilowi. W pracy tej, pod redakcją Zdzisława Gasza, zostały zamieszczone wspomnienia osób, dla których kol. Ligenza był wzorem do naśladowania. Od kwietnia, przez całe lato w soboty, wyruszano na Krajoznawcze Spacery zainicjowane i prowadzone przez Krzysztof Tęczę. Wszystkie zostały udokumentowa-

(foto: Krzysztof Tęcza)

ne w postaci stosownego wydawnictwa, jakie na zakończenie sezonu otrzymał każdy biorący w nich udział. W maju, jak zwykle, odbyły się Międzynarodowe Targi Turystyczne Tourtec, współorganizowane przez nasz Oddział. Niestety z powodu nieotrzymania dotacji remont zamku Chojnik został odsunięty w czasie. Za stosowną zgodą dokonano jedynie niewielkich cięć pielęgnacyjnych rosnących tam drzew. Natomiast bez problemów odbył się VIII Rajd Wielodyscyplinowy „Bóbr 2010”.

Dnia 29 maja w Żarach miały miejsce obrady Dolnośląskiego Zespołu Turystyki Pieszej. Uczestniczyło w nich dwoje naszych przedstawicieli. Antonina Sobierajska, jako członek wspomnianego

Zespołu i ja, Krzysztof Tęcza, który na wniosek Przewodniczącego Henryka Antkowiaka, zostałem wybrany do Zespołu w jednomyślnym głosowaniu. Tak więc od tego momentu Oddział posiada w Zespole aż dwie osoby, co jest ewenementem. W sierpniu, jak zwykle, w święto przewodników odprawiono mszę na Śnieżce. W spotkaniu uczestniczył prezydent Czech Vaclav Klaus i prezydent Polski Bronisław Komorowski. Również w sierpniu w Michałowicach rozpoczęto wspomniany już kurs Przewodników TG. Pracami kierował Zdzisław Gasz. Natomiast na Centralnym Zlocie Aktywu Krajoznawczego w Elblągu, podczas Forum, Krzysztof Tęcza zaprezentował w swoim wystąpieniu naszą ziemię. Pokazał m.in. wykonane dzień przed wyjazdem zdjęcia z powodzi, jaka nawiedziła Zgorzelec. W sierpniu odbył się także Turniej Rycerski na zamku Chojnik, a we wrześniu Rodzinna Eskapada w Góry.

Najważniejsza dla PTTK impreza odbyła się we wrześniu w Olsztynie. Był to, organizowany raz na 10 lat, Kongres Krajoznawstwa Polskiego. Z Oddziału wziął w nim udział Krzysztof Tęcza. Została mu przydzielona obsługa jednej z czterech grup dyskusyjnych, których zadaniem było wypracowanie wspólnego stanowiska Towarzystwa w sprawie krajoznawstwa w Polsce. Patronat nad imprezą objął Parlament Europejski, a osobiście jego przewodniczący prof. Jerzy Buzek.

We wrześniu, po podzieleniu Oddziałowej Komisji Turystyki Górskiej, Pieszej i Krajoznawczej, utworzono Komisję Krajoznawczą, na czele której stanął Krzysztof Tęcza. Pomagają w niej Zdzisław Gasz i Antonina Sobierajska. Ale znacznie ważniejszym wydarzeniem była nominacja naszego Oddziału w konkursie „Dolnośląski Klucz Suk-

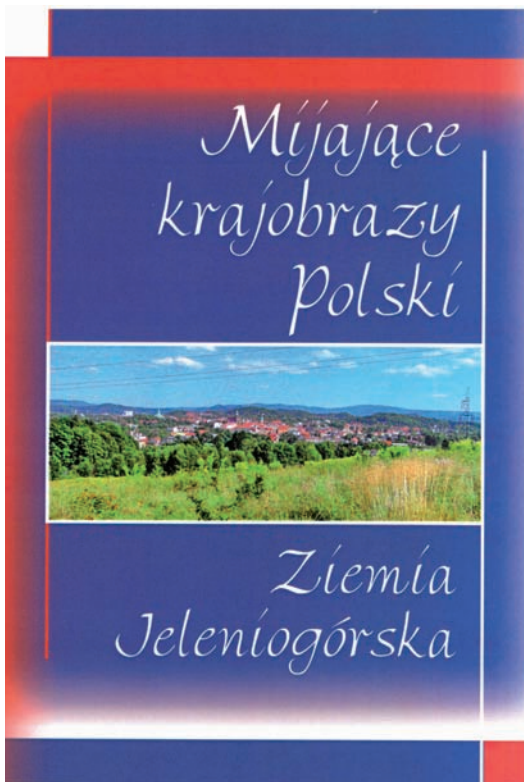
(foto: Krzysztof Tęcza)

cesu”. Głównej nagrody nie otrzymaliśmy, ale Andrzej Mateusiak odebrał przyznany Oddziałowi dyplom. Pod koniec września w XIX Ogólnopolskim Przeglądzie Książki Krajoznawczej i Turystycznej w Poznaniu, jako członek jury, wziął udział Krzysztof Tęcza. W kategorii przewodników II miejsce zajął Bajkowy przewodnik: „Szkłarska Poręba. Magiczne miasto Ducha Gór”, wydany przez jeleniogórski Ad Rem.

Po Kongresie, Komisja Krajoznawcza, by wypełnić działaniami okres do kolejnych obrad za 10 lat, podjęła inicjatywę organizowania seminariów krajoznawczych pod wspólną nazwą „Mijające krajobrazy Polski”. Nasza Oddziałowa KK podjęła to wyzwanie i włączyła się do organizowania tego typu spotkań wspólnie z innymi Oddziałami Towarzystwa. I tak w lutym 2011 roku wspólnie z Oddziałem Ziemi Żarskiej zorganizowano seminarium „Mijające krajobrazy Zie-

mi Żarskiej”. Było to drugie takie seminarium w kraju. Trzecie odbyło się we Wleniu, pod nazwą „Mijające krajobrazy Ziemi Lwóweckiej” i zorganizowaliśmy je wspólnie z Oddziałem Ziemi Lwóweckiej. Następne odbyło się w Jeleniej Górze. Odtąd jeleniogórskie seminaria organizowane są co roku. Na pierwsze seminarium „Mijające krajobrazy Ziemi Jeleniogórskiej”, zorganizowane 5 listopada 2011 roku, przybyło ponad 160 osób. Patronat Honorowy nad imprezą objął Prezydent Miasta Jelenia Góra Marcin Zawila, który też wygłosił referat. Przy okazji seminarium w schronisku młodzieżowym w Stanisławowie odbyło się wspólne zebranie Komisji Krajoznawczej ZG PTTK i Rady ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych ZG PTTK. Zorganizowano także seminarium w Kowarach i Lubaniu. Wszystkie spotkania, jako przewodniczący Komisji Krajoznawczej, organizowałem, prowadziłem i czynnie brałem w nich udział. W styczniu 2011 roku, z okazji 100-lecia budowy wieży widokowej na Wzgórzu Krzywoustego w Jeleniej Górze umieszczono wykonaną z brązu mapę plastyczną z panoramą na Góry Kaczawskie i Karkonosze. Treść krajoznawczą do tej mapy zaprojektowali działacze naszego oddziału PTTK.

W dniach 18-20 luty na zamku Chojnik odbył się XI Międzynarodowy Zimowy Biwak Górski organizowany przez Klub Turystyki Górskiej „Łazek” działający przy Oddziale PTTK „Fabryczna” we Wrocławiu. Współorganizatorem tej nietypowej imprezy był nasz Oddział a także Karkonoski Park Narodowy.

1 kwietnia 2011 roku, pomiędzy Dolnośląską Organizacją Turystyczną a naszym Oddziałem, została podpisana umowa na wytyczenie i oznakowanie Sudeckiego Szlaku Konnego. I mimo tak nietypowej daty zadanie to zostało w pełni wykonane. Całość prac zakończono w listopadzie. Łącznie wymalowano 358 km szlaku z Łądka Zdroju przez Western City do Kliczkowa. Ustawiono także tablice informacyjne oraz mapy.

10 sierpnia przewodnicy sudeccy po raz trzydziesty spotkali się na Śnieżce, by uczestniczyć w obchodach Święta Ludzi Gór. W uroczystościach wziął udział prezydent Czech Vaclav Klaus.

20 września 2011 r. Zdzisław Gasz (Członek Honorowy PTTK) został wyróżniony, jako pierwszy działacz z naszego Oddziału, medalem „Nauczyciel Kraju Ojczystego”.

W dniach 14-16 października nasz Oddział był organizatorem 50 Ogólnopolskiego Zlotu Przodowników Turystyki Górskiej PTTK. Współorganizatorami byli: Delegatura Sudecka KTG ZG PTTK, Komisja Turystyki Górskiej ZG PTTK i Karkonoski Park Narodowy. Na Zlot przybył prezes ZG PTTK kol. Lech Drożdżyński, który wręczył wyróżnienia naszym działaczom. Krzysztof Tęcza otrzymał Złotą Honorową Odznakę PTTK i Dyplom KTG ZG PTTK, Wiktor Gumprecht otrzymał Srebrną Honorową Odznakę PTTK i medal „Za zasługi dla turystyki” a Andrzej Mateusiak Dyplom KTG Z PTTK. Zlot poprowadził Krzysztof Tęcza.

19 listopada 2011 roku w ośrodku „Markus” w Przesiecu podczas obchodów „Dnia Ratownika” prezes ZG PTTK Lech Drożdżyński, na wniosek naszego Oddziału, wręczył prezydentowi Jeleniej Góry Panu Marcinowi Zawile – medal PTTK „Za współpracę”.

Tak jak w latach poprzednich realizowano imprezy cykliczne: Rajd na Raty, Spacerzy krajoznawcze, Z kijkami za pan brat czy Relaks z rowerem.

W latach kolejnych, poza organizowaniem tradycyjnych imprez miało miejsce kilka niezwykle i nietypowych wydarzeń.

I tak w 2012 roku do ciekawszych wydarzeń należy zaliczyć wniesienie w dniu 9 lipca flagi Jeleniej Góry na Śląskie Kamienie. Dokonali tego, poza pracownikami KPN, przedstawicielem UM oraz pracownikiem telewizji działacze naszego oddziału: Ela Brasewicz, Włodzimierz Bayer, Wiktor Gumprecht i Krzysztof Tęcza. 29 lutego, w związku z rokiem przestępnym Komisja Krajoznawcza zorganizowała specjalną wycieczkę na Skopiec, którą poprowadził Krzysztof Tęcza.

W dniach 10-11 marca w Mokrzeszowie podczas Sympozjum Sudeckiego swoje prezentacje wygłosili Jacek Potocki i Krzysztof Tęcza. Ostatniego dnia maja Andrzej Mateusiak, Zenon Kędziora i Krzysztof Tęcza wzięli udział w zorganizowanej przez Dolnośląski Oddział Parków Krajobrazowych Oddział w Jeleniej Górze akcji czyszczenia rzeki Bóbr i Jeziora Modrego.

6 lipca 2012 roku na cmentarzu w Jeleniej Górze – Cieplicach pożegnaliśmy naszego kolegę Andrzeja Grzybowicza, przewodniczącego KTG w naszym Oddziale.

W dniach 19-21 października 2012 roku nasz Oddział organizował XIII Zlot Oddziałów i Kół Środowiskowych. Komandorem Zlotu był Andrzej Mateusiak, a wicekomandorem Krzysztof Tęcza. 5 grudnia z inicjatywy Wiktora Gumprechta spotkali-

śmy się przy grobie Teofila Ligenzy vel Ozimka, z okazji 100 rocznicy jego urodzin.

20 kwietnia 2013 roku odbył się XX Zjazd Oddziału PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze. Na prezesa nowej kadencji wybrano Krzysztofa Paula. Wiceprezesami zostali Andrzej Mateusiak (urzędujący) i Krzysztof Tęcza, sekretarzem Adam Rodziewicz a skarbnikiem Jan Jabłoński. 22 czerwca we Wrocławiu podczas Regionalnej Konferencji Wyborczej Delegatów na XVIII Walny Zjazd PTTK wybrano delegatów z terenu Dolnego Śląska. Na 10 miejsc aż trzy przypadły przedstawicielom naszego Oddziału. Delegatami zostali: Andrzej Mateusiak, Jacek Potocki i Krzysztof Tęcza. Podczas Walnego Zjazdu PTTK, który odbył się w Warszawie w dniach 14-15 września Jacek Potocki został wybrany do ZG PTTK.

W dniu 27 września 2013 roku, z okazji jubileuszu 60-lecia Koła Przewodników Sudeckich, działającego przy naszym Oddziale, zorganizowano wystawę „Powojenne przewodnictwo na Ziemi Jeleniogórskiej 1945-2013”. Historie przewodnictwa przedstawił prezes Koła Przewodników Sudeckich Piotr Gryszel, a organizacją wystawy zajęli się Andrzej Mateusiak. Ukazało się też wydawnictwo jubileuszowe.

Nieco wcześniej, bo 15 kwietnia miało miejsce podpisanie „Porozumienia Fideikomis Chojnicki”. Swoje podpisy na stosownym dokumencie złożyli: Stanisław Firszt – Dyrektor Muzeum Przyrodniczego w Jeleniej Górze, Jerzy Czajka – Kasztelan Zamku Chojnik, ksiądz Józef Frąc – proboszcz Parafii pw. św. Marcina w Jeleniej Górze-Sobieszowie, Andrzej Mateusiak – urzędujący wiceprezes Oddziału PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze, Maciej Markowski – prezes Uzdrowiska Cieplice, Maciej Pawłowski – dyrektor Zamiejscowego Ośrodka Dydaktycznego Politechniki Wrocławskiej w Jeleniej Górze, Andrzej Raj – dyrektor Karkonoskiego Parku Narodowego i ojciec Stefan Wojda – proboszcz Parafii św. Jana Chrzciciela w Jeleniej Górze-Cieplicach.

8 stycznia 2013 roku na Walnym Zebraniu sprawozdawczo-Wyborczym Koła nr 4 „Grodzkiego” wybrano nowy zarząd w składzie: Jan Jabłoński – prezes, Krzysztof Tęcza – wiceprezes, Zdzisław Orlik – skarbnik.

26 marca 2013 roku zmarł działacz PTTK, inicjator i organizator Klubu i Szkoły Narciarskiej Aesculap oraz stacji narciarskiej „Łysa Góra” – Stanisław Raźniewski.

14 stycznia 2014 roku podczas Walnego Zebrania Sprawozdawczo-Wyborczego Koła Przewodników Sudeckich wybrano nowy zarząd Koła w składzie: Piotr Gryszel – prezes, Dorota Chelminiak – wiceprezes, Jerzy Górski – sekretarz, Krzysztof Paul – skarbnik i Tomasz Miszczyk – członek.

Także w styczniu rozpoczęto nowy cykl wycieczek pt. „Wycieczki narciarskie z przewodnikiem”, które to z czasem zyskały miano Narciarskiego Rajdu na Raty. Inicjatorem i prowadzącym był Janusz Perz.

Przedstawiciele Oddziału (Andrzej Mateusiak i Krzysztof Tęcza) wzięli udział jako sędziowie w Dolnośląskim Konkursie Bezpieczeństwa dla Dzieci i Młodzieży „Uczę się bezpiecznie żyć”. Jest to impreza obejmująca swym zasięgiem teren Województwa Dolnośląskiego, oraz strony czeskiej i niemieckiej Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa. Tak samo było w latach następnych.

18 stycznia 2014 roku podczas Krajowej Konferencji Krajoznawców do Komisji Krajoznawczej ZG PTTK został wybrany po raz kolejny przedstawiciel naszego Oddziału Krzysztof Tęcza, któremu powierzono funkcję wiceprzewodniczącego Komisji. A podczas Konferencji Komisji Turystyki Narciarskiej w jej skład wybrano Jana Jabłońskiego, który także został wiceprzewodniczącym Komisji.

4 czerwca 2014 roku powołano Oddziałową Komisję Geocachingu w składzie: Tomasz Łuszczyński – przewodniczący, Marcin Roszak i Tomasz Cichoń. Udział w spotkaniu założycielskim Komisji wzięli: Bartosz Boguski, Barbara Rodziewicz, Tomasz Łuszczyński, Tomasz Cichoń, Krzysztof Cichoń, Marcin Roszak, Wojciech Ciech, Dawid Karmelita oraz Adam Rodziewicz (sekretarz ZO) i Krzysztof Tęcza (wiceprezes ZO).

Z okazji 60-lecia Komisji Krajoznawczej Zarząd Główny PTTK wyróżnił dyplomami naszych działaczy: Jana Tyczyńskiego, Zdzisława Gasza, Wiktora Gumprechta i Krzysztofa Tęczę. Na początku grudnia 2014 r. w Muzeum Karkonoskim miało miejsce podsumowanie projektu Moja Mała Ojczyzna – Sudety Zachodnie, organizowanego przez Kazimierę Piterę z Zespołu Szkół Ekonomiczno-Turystycznych, w którym uczestniczy Komisja Krajoznawcza. Naszym przedstawicielem w tym projekcie był Krzysztof Tęcza. Podczas XXIII edycji Ogólnopolskiego Konkursu Książki Krajoznawczej i Turystycznej w Poznaniu wyróżniono publikacje z naszego regionu, w tym: Zarys dziejów turystyki i przewodnictwa w Sudetach. 60 lat Koła Przewodników Sudeckich przy Oddziale PTTK „Sudety Zachodnie”.

Bez wątpienia najważniejszym wydarzeniem 2014 roku było utworzenie, na mocy porozumienia podpisanego pomiędzy Oddziałem PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze reprezentowanym przez Krzysztofa Paula (prezes) i Andrzeja Mateusiaka (wiceprezes urzędujący) a Związkiem Gmin Karkonoskich reprezentowanym przez Zdzisława Pietrowskiego (przewodniczący Zarządu ZGK) i Mirosława Kupisa (przewodniczący Zgromadzenia ZGK), w dniu 21 października, Regionalnej Pracowni Krajoznawczej Karkonoszy. Kierownikiem Pracowni został jej pomysłodawca i twórca Krzysztof Tęcza.

STANISŁAW RAŻNIEWSKI
(08.10.1923-26.03.2013)

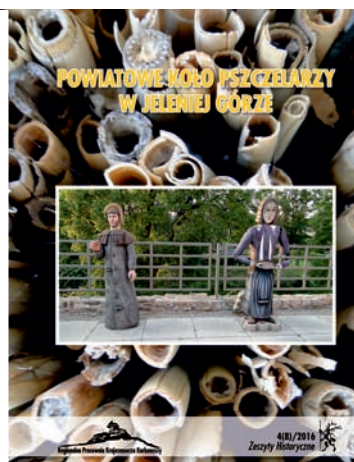
Urodzony w Niwce, w województwie kieleckim, do PTTK wstąpił w 1953 roku. Założyciel (1970) szkoły narciarskiej, która po wielu przeobrażeniach dzisiaj znana jest jako „Szkola Narciarstwa i Sudecki Klub Sportowy „Aesculap”.

8 listopada 2014 roku w Książnicy Karkonoskiej odbyło się III Sympozjum Sudectkie, w którym poza Krzysztofem Tęczą (organizatorem, a zarazem prowadzącym) wystąpili: Dorota Wojnarowicz, Zygmunt Jała, Jacek Potocki, Zbigniew Piepiora, Robert Andrzejewski, Krzysztof R. Mazurski. Spotkanie uświetnił swoim występem zespół „Szyszak”.

16 września 2014 roku Andrzej Ciosański „Kapitan Jędrzek z zamku Chojnik” wjechał konno w stroju husarskim na Śnieżkę. Uczcił w ten sposób podobny wjazd dokonany w 1677 roku przez Teodora Bilewicza – stolnika żmudzkiego.

9 października 2014 roku podczas Sejmiku Turystycznego zorganizowanego przez KARR zaprezentowano książkę Iva Łaborewicza i Andrzeja Mateusiaka pt. „Zapomniane punkty widokowe”.

W roku 2015 Regionalna Pracownia Krajoznawcza Karkonoszy zapoczątkowała wydawanie Zeszytów Historycznych. Do tej pory ukazało się 11 numerów. Również Oddziałowa Komisja Krajoznawcza od 2010 roku wydaje miesięcznik Informator Krajoznawczy. Oba pisma są redagowane przez Krzysztofa Tęczę (ich pomysłodawcę).

31 stycznia 2015 roku w Bukowcu odbyło się I Seminarium Regionalnej Pracowni Krajoznawczej Karkonoszy „Grzbiet Lasocki” zorganizowane przez Krzysztofa Tęczę. Swoje referaty zaprezentowali: Marek Malicki, Michał Mierzejewski, Krzysztof R. Mazurski, Roksana Knapik, Andrzej Raj, Sandra Nejnarowska, Krzysztof Korzeń, Witold Szczudłowski i Krzysztof Tęcza.

W marcu 2015 roku odbył się 60. Jubileuszowy Ogólnopolski Rajd Narciarski Karkonosze, którego komandorem był Jan Jabłoński a wicekomandorem Wanda Oryszczak. W skład komitetu organizacyjnego wchodził: Barbara Wieniawska-Raj, Mieczysław Bogdaszewski i Janusz Perz. Nagrody dla wyróżniających się uczestników wręczali: Irena Kempisty, Andrzej Mateusiak i Krzysztof Tęcza. Rajd Narciarski „Karkonosze” jest najstarszą tego typu imprezą organizowaną w Polsce.

11 kwietnia odbyły się Eliminacje Międzypowiatowe 43 edycji Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Turystyczno-Krajoznawczego. W pionie szkół podstawowych zwyciężyła Szkoła Podstawowa nr 6, a w szkołach gimnazjalnych I Liceum Ogólnokształcące w Jeleniej Górze.

18 kwietnia Pracownia Krajoznawcza zorganizowała spotkanie z Januszem Czerwińskim i Františkem Jirásko, uznanymi propagatorami turystyki w Karkonoszach. Moderatorami spotkania byli Krzysztof R. Mazurski i Jacek Potocki.

W dniach 28-29 kwietnia 2015 roku w Polsce gościła grupa samorządowców z czeskiej strony Karkonoszy. Ich wizytę, na zlecenie strony czeskiej, zorganizował Związek Gmin Karkonoskich w Bukowcu poprzez działającą przy nim Regionalną Pracownię Krajoznawczą Karkonoszy. Bezpośrednią organizacją zajął się kierownik Pracowni Krzysztof Tęcza. Czescy burmistrzowie obejrzeli obiekty w Szklarskiej Porębie, Piechowicach, Jeleniej Górze, Mysłakowicach, Kostrzycy, Karpaczu, Wojanowie, Karpnikach, Kowarach i w Bukowcu.

16 maja miało miejsce otwarcie w Muzeum Karkonoskim wystawy „Trofea Oddziału PTTK Sudety Zachodnie” zorganizowanej przez Andrzeja Mateusiaka, na którego prośbę swoje pamiątki użyczyli działacze związani z Oddziałem.

20 czerwca 2015 roku w Bukowcu miało miejsce II Seminarium pt. „Śnieżka królowa Karkonoszy”, zorganizowane przez RPK Karkonoszy w Bukowcu. Podczas spotkania referaty wygłosili: Maciej Lercher, Krzysztof Tęcza, Mirosław Górecki, Roksana Knapik, Tomasz Nasiółkowski, Michał Makowski i Jacek Potocki.

23 czerwca Oddział podpisał deklarację przystąpienia do Karkonosko-Izerskiego Kłastru Turystycznego.

11 stycznia 2016 roku w schronisku „Sielanka” położonym nad Wodospadem Kamieńczyka zorganizowano X Jubileuszowe Spotkanie Ludzi Gór. W imprezie, podczas której wyróżniono księdza Bogusława Sawaryna, brali udział przedstawiciele naszego Oddziału jak i licznie przybyli przewodnicy.

29 stycznia 2016 roku pożegnaliśmy Wiesława Marcinkowskiego, przewodnika sudeckiego, który pełnił m.in.: funkcję Naczelnika Grupy Sudeckiej GOPR.

W roku 2016 Oddział wraz z Pracownią byli organizatorami Ogólnopolskiego Młodzieżowego Konkursu Krajoznawczego PTTK „Poznajemy Ojcowiznę 2016” na etapie

wojewódzkim. Prace organizacyjne nadzorowali Andrzej Mateusiak i Krzysztof Tęcza, a w skład komisji konkursowej wszedł jeszcze Janusz Turakiewicz.

W dniach 14-17 kwietnia 2016 roku RPK Karkonoszy gościła kierowników Regionalnych Pracowni PTTK z całego kraju na zorganizowanym przez Krzysztofa Tęczę szkoleniu. Oprócz nauki uczestnicy szkolenia mieli możliwość poznania naszego regionu. W trakcie wykładów, minutą ciszy uczciliśmy zmarłego 30 marca naszego Kolegę prof. Krzysztofa R. Mazurskiego, który miał uczestniczyć w tym szkoleniu.

Na początku maja 2016 roku w Jeleniej Górze odbyły się XVIII Międzynarodowe Targi Turystyczne TOURTEC. Podczas spotkań pojawił się sam Karkonosz, który sprawdzał czy turystyka wciąż się rozwija i czy turyści mają dostęp do informacji o organizowanych imprezach.

Jak zwykle 10 sierpnia na Śnieżce spotkali się Ludzie Gór, by uczestniczyć w mszy polowej odprawianej przez: biskupa legnickiego seniora Stefana Cichego, kanclerza Kurii Biskupiej w Legnicy Józefa Lisowskiego, prałata Mieczysława Bętkowskiego, proboszcza parafii Nawiedzenia NMP w Karpaczu Zenona Stonia i kapelana GOPR Michała Głęba. Tym razem przewodniczył biskup ordynariusz z diecezji Hradec Králové Jan Vokála.

W dniach 7-8 października 2016 roku RPK Karkonoszy działająca przy Związku Gmin Karkonoskich zorganizowała przy współpracy z Muzeum Dom Gerharta Hauptmanna seminarium „Literatura i Karkonosze”. Wystąpili w nim: Henryk Dumin, Józef Zaprucki, Magdalena Maruck, Przemysław Wiater, Ivo Łaborewicz, Elżbieta Kotlarska.

8 października 2016 roku Regionalna Pracownia Krajoznawcza Karkonoszy, utworzona na mocy porozumienia pomiędzy Oddziałem PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze, a Związkiem Gmin Karkonoskich w Bukowcu, została wyróżniona prestiżową nagrodą Starosy Powiatu Jeleniogórskiego „Liczyrzepa” jako „Najlepszy Produkt Turystyczny w roku 2016”.

29 października RPK zorganizowała seminarium wspominkowe poświęcone Tadeuszowi Steciowi nazywanemu „Przewodnikiem przewodników”, o którym opowiadali m.in.: Janusz Czerwiński, Jerzy Czajka, Jacek Potocki.

Niewątpliwie rok 2016 jest wyjątkowym, gdyż nasz Oddział obchodzi jubileusz 70-lecia swojego istnienia. Święto takie wymaga godnej oprawy. Dlatego też został przygotowany cały wachlarz wydarzeń uświetniających jubileusz.

Rozpoczęto w dniu 4 listopada otwarciem w Muzeum Karkonoskim wystawy „70 lat PTT-PTTK w fotografii” przygotowanej przez Andrzeja Mateusiaka. 5 listopada Krzysztof Tęcza przygotował I Podziemne Sympozjum Sudeckie, którego część referatowa miała miejsce w Muzeum Karkonoskim, a część terenowa w podziemiach jeleniogórskich, natomiast 6 listopada Andrzej Mateusiak przedstawił w Muzeum Karkonoskim wykład przybliżający dzieje Oddziału.

Kolejny cykl imprez rozpocznie się w dniu 19 listopada 2016 roku i będzie podzielony na dwie części. Najpierw odbędzie się zorganizowana w auli Uniwersytetu Ekonomicznego konferencja „70 lat PTT-PTTK na Ziemi Jeleniogórskiej”, w której referaty przedstawią: Piotr Gryszel, Jarosław Szczyzowski, Andrzej Mateusiak, Ivo Łaborewicz,

Krzysztof Tęcza, Wiktor Gumprecht i Jacek Potocki. Po konferencji nastąpi odsłonięcie tablicy pamiątkowej poświęconej Tadeuszowi Steciowi oraz otwarcie szlaku jego imienia. W części wieczornej zainteresowane osoby spotkają się w schronisku Strzecha Akademicka, gdzie zostanie zorganizowany wieczór wspomnieniowo-integracyjny.

Aby przybliżyć potencjał naszego Oddziału najlepiej sięgnąć do sprawozdania zbiorczego ze stanu organizacyjnego oraz działalności programowej Zarządu Oddziału PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze na dzień 31.12.2015 roku.

Dokument ten podaje, że w naszym Oddziale mamy 6 kół oraz 1 klub, do których należy 505 członków. W Oddziale działa 8 komisji, w tym: górską, kolarską, motorową, narciarską, pieszą, krajoznawczą, geocachingu i łączoną: młodzieżową, InO, ochrony przyrody i opieki nad zabytkami.

Jeśli chodzi o posiadane uprawnienia to członkowie Oddziału posiadali 257 uprawnień przewodnickich (w tym 29 w językach obcych). Kadra programowa to 72 przewodników (w tym: 36 turystyki górskiej, 19 turystyki pieszej, 4 InO, 4 narciarskiej, 4 kolarskiej, 2 motorowej, 2 kajakowej i 1 turystyki jeździeckiej górskiej; 41 instruktorów (w tym: 23 przewodnictwa, 10 krajoznawstwa, 4 ochrony przyrody, 1 opieki nad zabytkami, 1 fotografii krajoznawczej, 1 narciarstwa i 1 turystyki żeglarskiej)). Powyższe uprawnienia posiada 59 osób co oznacza, że niektóre z nich mają więcej niż jedno uprawnienie. W Oddziale jest też 28 organizatorów turystyki, 14 organizatorów InO, 8 znakarzy.

W roku 2015 przyznano ogółem 242 odznaki, w tym: Górską Odznakę Turystyczną – 109, Kolarską Odznakę Turystyczną – 5, GON – 7, OTP – 4, Siedmiomilowe buty – 19, Dziecięcą Odznakę Turystyczną – 1, Odznakę Imprez na Orientację – 44, Regionalną Odznakę Krajoznawczą – 2, Odznakę Turysta Przyrodnik – 3, odznakę Turysta Senior – 11, inne odznaki regionalne – 37. Zorganizowano 111 imprez turystyki kwalifikowanej z udziałem 2476 uczestników.

Na posiadanych pod opieką 638,5 km znakowanych szlaków turystycznych w roku 2015 wykonano prace znakarские na 401 km.

W Oddziale 140 osób posiada wyróżnienie „25 lat w PTTK”, a 16 „50 lat w PTTK”. Świadczy to o stabilności przynależności do PTTK.

Działacze Oddziału PTTK „Sudety Zachodnie” wyróżnieni **Złotą Honorową Odznaką PTTK:**

Teofil Ligenza vel Ozimek 1959
Bialikiewicz Stanisław 1961
Steć Tadeusz 1961
Michał Terlak 1961
Sobański Marian 1961
Kolankowski Jerzy 1962
Peretiatkowicz Roman 1963

Graff Henryk 1965
Jaśko Ryszard 1965
Turski Cezary 1965
Różański Leszek 1965
Krzeptowski Leszek 1965
Kiezuń Stanisław 1965
Marcinkowski Wiesław 1965

Janiszewski Jerzy 1965
Krzyżosiak Marian 1965
Młynarski Józef 1965
Szmandowa Stanisława 1965
Kuskowski Marian 1972
Porusiewicz Tadeusz 1976
Sobierajski Aleksander 1976
Turek Piotr 1978
Lesiak Barbara 1980
Polimirska Janina 1980
Gasz Zdzisław 1981
Kędziora Zenon 1981
Drozdowski Włodzimierz 1982
Broda Franciszek 1983
Jawor Stanisław 1983
Kozłowski Roman 1983
Tworek Marian 1983
Sajnog Marian 1983
Wikorejczyk Marek 1983
Bogdaszewski Mieczysław 1984
Strycharczyk Andrzej 1984
Tomidalski Marian 1985
Dudziak Andrzej 1985
Krawczyk Kazimierz 1985
Makowska Anna 1985
Sobierajska Antonina 1985
Zieliński Lucjan 1985
Rażniewski Stanisław 1989
Witczak Antoni 1989
Wróblewski Ryszard 1991
Karczyńska Elżbieta 1993

Rynkiewicz Danuta 1993
Wiśniewski Waldemar 1993
Rakowski Edmund 1994
Wojtowicz Ryszard 1994
Walkiewicz Stefan 1995
Ulatowski Janusz 1996
Przybylski Edward 1996
Pokorny Jerzy 1996
Kozłowski Zbigniew 1996
Karczyński Bogdan 1997
Kędziora Hanna 1998
Cicha Halina 2001
Hanc Jan 2001
Skalczuk Jerzy 2001
Skalczuk Teresa 2001
Gryszel Piotr 2001
Mateusiak Andrzej 2001
Orlik Zdzisław 2001
Oryszczak Wanda 2001
Rodziewicz Adam 2001
Szuber Robert 2001
Szuszkiewicz Jan 2001
Turakiewicz Janusz 2002
Bajer Włodzimierz 2005
Jabłoński Jan 2006
Koliszko Piotr 2009
Rodziewicz Barbara 2009
Krzysztof Tęcza 2011
Norko Piotr 2011
Parafinowicz Ewa 2011

W roku 1973 **Złota Honorowa Odznaka** została przyznana naszemu Oddziałowi.

Działacze Oddziału PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze wybrani do **Komisy Zarządu Głównego PTTK**:

Steć Tadeusz – Komisja Krajoznawcza 1957-1959

Steć Tadeusz – Komisja Turystyki Górskiej 1965-1969

Dobrucki Kazimierz – Komisja Turystyki Górskiej 1981-1985

Holz Mieczysław – Komisja Turystyki Górskiej 1981-1989

Sobiech Wojciech – Komisja Turystyki Górskiej 1981-1989

Strycharczyk Andrzej – Komisja Turystyki Kajakowej 1981-1985

Andrusiewicz Tadeusz – Komisja Turystyki Narciarskiej 1993-1997

Jabłoński Jan – Komisja Turystyki Narciarskiej 2006 do dzisiaj
(obecnie wiceprzewodniczący)

Ligenza vel Ozimek Teofil – Komisja Turystyki Pieszej

Pokój Jerzy – Komisja Górskiej Turystyki Jeździeckiej 2010-2014

Tęcza Krzysztof – Komisja Krajoznawcza 2010 do dzisiaj
(od 2014 wiceprzewodniczący)

Działacze Oddziału PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze uhonorowani tytułem **Członka Honorowego PTTK**:

LIGENZA VEL OZIMEK TEOFIL, GASZ ZDZISŁAW, HOLZ MIECZYSŁAW

Flaga Jeleniej Góry wniesiona na Śląskie Kamienie – 09.07.2012 (foto: Krzysztof Tęcza)

LITERATURA:

Biuletyny Oddziału PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze (WWW.pttk-jg.pl).

50 lat Oddziału PTT-PTTK „Sudety Zachodnie” 1946-1996. Praca zbiorowa pod redakcją: Zenona Kędziory, Andrzeja Mateusiaka, Andrzeja Strycharczyka. Oddział PTTK „Sudety Zachodnie” Jelenia Góra – wrzesień 1996.

Informatory Krajoznawcze. Krzysztof Tęcza. Komisja Krajoznawcza Oddziału PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze (WWW.pttk-jg.pl).

50 lat przewodnictwa PTTK na Ziemi Jeleniogórskiej 1953-2003. Praca zbiorowa pod redakcją Andrzeja Mateusiaka. Koło Przewodników Sudeckich PTTK przy Oddziale PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze sierpień 2003.

50 Ogólnopolski Zlot Przewodników Turystyki Górskiej PTTK na obszar Sudetów. Praca zbiorowa pod redakcją Andrzeja Mateusiaka. AD REM Jelenia Góra na zlecenie Oddziału PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze 2011.

Zarys dziejów turystyki i przewodnictwa w Sudetach. Praca zbiorowa pod redakcją Andrzeja Mateusiaka. AD REM Jelenia Góra na zlecenie Oddziału PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze 2013.

Jelenia Góra. Zarys rozwoju miasta. Praca zbiorowa pod redakcją Zbigniewa Kwaśnego. Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo 1989. Nakład: Karkonoskie Towarzystwo Naukowe.

Materiały archiwalne Oddziału PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze.

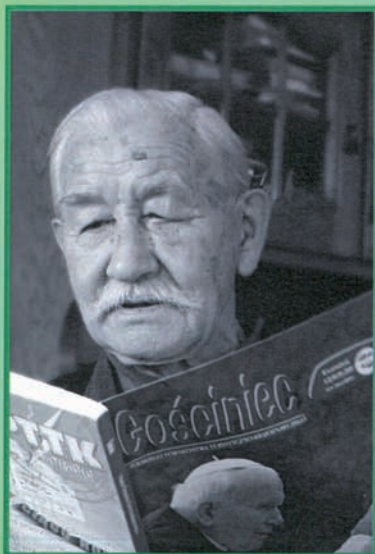
Materiały archiwalne ZG PTTK w Warszawie.

Materiały archiwalne własne.

Teofil Ligenza Vel Ozimek

Urodzony 5 grudnia 1912 r. w Sosnowicy.

Zamieszkały w Jeleniej Górze od 1951 r.

Członek PTK od 1926 r.

Członek PTTK od 1952 r.

Oddział PTTK Sudety Zachodnie w Jeleniej Górze

Wykształcenie wyższe pedagogiczne; nauczyciel. Działacz społeczny wśród nauczycieli i młodzieży Dolnego Śląska.

W PTK od 1926 r., a w PTTK 1952 r. Członek Zarządu Oddziału „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze (1958-1984 r.) w tym Sekretarz (1967-1974), wiceprezes (1958-1959 i 1975-1981). Od 1959 r. Prezes Koła PTTK przy Związku Nauczycielstwa Polskiego. Przewodniczący Oddziałowej Komisji Turystyki Pieszej (1957-1977). Członek Okręgowej Komisji Turystyki Pieszej we Wrocławiu (1955-1975), przewodniczący Wojewódzkiej Komisji Turystyki Pieszej w Jeleniej Górze (1975-1990) i członek Dolnośląskiego Zespołu Turystyki Pieszej (od 1991 r.). Członek Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK (1965-1985), wiceprzewodniczący Podkomisji Aktywizacji Ziem Śląskich (1960-1974). W latach 1967-1988 i od 1996 r. członek Regionalnego Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa, wiceprzewodniczący Wojewódzkiej Komisji Krajoznawczej w Jeleniej Górze (1980-1990) i przewodniczący Oddziałowej Komisji Krajoznawczej (1976-1997).

Działalność turystyczno-krajoznawczą prowadził przede wszystkim wśród nauczycieli i uczniów. Przez 17 lat był kierownikiem Szkolnego Powiatowego Ośrodka Krajoznawczo-Turystycznego, przeprowadził ponad 60 obozów wędrownych dla nauczycieli i dla młodzieży.

Honorowy Przodownik Turystyki Pieszej i Górskiej, Instruktor Krajoznawstwa Polski, Instruktor Kształcenia Kadr PTTK, Strażnik Ochrony Przyrody.

W roku 1959 założył Koło Nauczycielskie PTTK w Jeleniej Górze, które istnieje do dziś.

W roku 1971 zainicjował cykl wycieczek „Rajd na Raty”, trwający do dziś, a który prowadził do roku 2008. Po śmierci imprezie nadano jego imię.

W roku 2010, z inicjatywy Zdzisława Gasza, w Michałowicach na budynku schroniska młodzieżowego „Złoty Widok” umieszczona została drewniana płyta pamiątkowa poświęcona „Professorowi”. Inicjator i organizator ponad 60 obozów wędrownych dla młodzieży i nauczycieli - w tym szkoleniowych, gdzie uczestnicy zdobywali uprawnienia przodownickiej kadry PTTK. Wyszkołił dziesiątki kierowników wycieczek szkolnych i obozów wędrownych. Zweryfikował setki odznak turystyki pieszej. Był wzorem rzetelnego i kompetentnego organizatora przedsięwzięć turystycznych, zwolennikiem „zdrowej” turystyki, kopalnią wiedzy krajoznawczej.

Odznaczony m.in.

Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotą Odznaką „Zasłużony Działacz Turystyki”, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Złotą Odznaką PTSM, Złotą Odznaką Związku Nauczycielstwa polskiego, Złotą Honorową Odznaką PTTK.

Zmarł 20.04.2009 r. Pochowany w Jeleniej Górze na cmentarzu przy ul. Sudeckiej.

Mieczysław Holz

Urodzony 17 października 1916 r. we Lwowie.
Zamieszkały w Jeleniej Górze od 1946 r.
Członek PTTK od 1954 r,
Oddział PTTK Sudety Zachodnie w Jeleniej Górze.

Ekonomista. Działacz społeczny.

Członek PTTK od 1954 r. Organizator i prezes jednego z pierwszych kół zakładowych PTTK w Jeleniej Górze. Wieloletni członek i prezes Zarządu Oddziału PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze. Prezes i członek Wojewódzkiej Komisji Rewizyjnej PTTK (od 1975 r.). Członek Komisji Turystyki Górskiej i przewodniczący Referatu Weryfikacyjnego GOT ZW PTTK w Jeleniej Górze (od 1977 r.), przewodniczący Oddziałowej i Wojewódzkiej Komisji Opieki nad Zabytkami PTTK (1976 r.).

Pionier i popularyzator turystyki górskiej w Sudetach Zachodnich, organizator i kierownik wielu imprez turystycznych – rajdów i zlotów (m.in. corocznych Ogólnopolskich Raidów Górskich Bankowców), inicjator i przez ponad 25 lat kierownik niedzielnych wycieczek górskich pod hasłem „W niedzielę nie ma nas w domu”, którą wymyślił i prowadził od 14.03.1967 r.

Od 1960 roku pełnił funkcję Przewodniczącego Terenowego Referatu Weryfikacyjnego Górskiej Odznaki Turystycznej, który zweryfikował ponad 30 tysięcy odznak różnych stopni. Systematyczność i fachowość działania „Miecia” w referacie stała się wręcz przysłowiowa.

W Zarządzie Koła Przewodników Sudeckich w Jeleniej Górze pełnił funkcję prezesa w latach 1958–59. W przewodnictwie był posiadaczem I klasy i niezrównanym znawcą całych Sudetów. Po utworzeniu w 1975 roku Zarządu Wojewódzkiego PTTK w Jeleniej Górze podjął w nim aktywną działalność prowadząc Komisję Turystyk i Górskiej, aż do likwidacji struktur wojewódzkich w 1990 roku.

Z okresu Jego działalności w ZW PTTK pochodzi, z latami coraz bardziej zacieśniająca się, współpraca ze szkolnym ruchem turystycznym skupionym w Polskim Towarzystwie Schronisk Młodzieżowych w Jeleniej Górze. Początkowo była to tylko współpraca przy organizacji trasy typowej obozów wędrownych, w czasie której systemowo zdobywano Górską Odznakę Turystyczną, potem od 1985 roku weszła znacznie większa impreza – Ogólnopolskie Kursy Nauczycieli Kandydatów na Przewodników Turystyki Górskiej. „Mieciu” był kierownikiem 7-kolejnych kursów, z których aż 6 polegało na przejściu w ciągu trzy tygodniowej wędrówki całych Sudetów. Wykazał się w nich jako dobry organizator, świetny znawca terenu i doskonały kompan trudnej wędrówki. Kursy te ukończyło 117 osób z terenu całej Polski. Dzięki tej akcji stał się szeroko znany w kraju. Kursy te spełniły w Jego życiu jeszcze jedną rolę – przybliżyły sprawę schronisk młodzieżowych. Przez kilkanaście ostatnich lat swojej działalności turystycznej coraz częściej z nich korzystał jako z bazy noclegowej dla organizowanych przez siebie wycieczek. Zasłużony dla ratowania i opieki nad zabytkami, organizator sieci społecznych opiekunów zabytków.

Szczególnie upodobał sobie utworzone w 1995 roku w sympatyczne schronisko „Złoty Widok” w Michałowicach. Tutaj świętowano 80 – lecie Jego urodzin w 1996 roku, tutaj też w październiku 1998 roku obchodził swoje pożegnanie z czynną turystyką. Miał wtedy 82 lata. Obie uroczystości zgromadziły kilkadziesiąt Jego przyjaciół i kompanów górskich wędrówek.

Pamięć Mieczysława Holza uczczono wmurowaniem tablicy pamiątkowej na symbolicznym cmentarzu „Ludzi Gór” w Kotle Łomniczki u stóp Śnieżki.

W michałowickim schronisku „Złoty Widok” odsłonięto 16 XII 2000 roku drewnianą tablicę pamiątkową (wykonawca – artysta Stanisław Zajac z Piechowic – Górzynia), ufundowaną z darów działaczy i absolwentów kursów przewodnickich. W tym schronisku znajduje się ekspozycja poświęcona Jego pamięci.

Odznaczony m.in.

Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotą Odznaką „Zasłużony Działacz Turystyki”, Odznaczony „Zasłużony Działacz Kultury” „Za Zasługi dla województwa Jeleniogórskiego” Złotą Honorową Odznaką PTTK.

Zmarł 2 marca 1999 r. Pochowany na cmentarzu w Jeleniej Górze przy ul. Sudeckiej.

Zdzisław Gasz

Urodzony 8.12.1937 r. w Wiśle
Zamieszkały w Piechowicach
Członek PTTK od 1956 r.
Oddział PTTK Sudety Zachodnie w Jeleniej Górze

Wykształcenie wyższe, nauczyciel – geograf, w PTTK od 1956 r. Działacz turystyki i krajoznawstwa o wieloletnim i wysoko ocenianym dorobku. W sposób rzadko spotykany przyczynił się do rozwoju turystyki młodzieżowej w południowo-zachodniej Polsce, organizując lub współorganizując wiele imprez turystycznych, rajdów, konkursów, jak też kształcąc nauczycieli oraz przyszłych przewodników i przewodników turystycznych. Swoją drogę kreatora turystyki górskiej rozpoczął w szkole.

Będąc wizytatorem ds. turystyki i krajoznawstwa początkowo w Wydziale Oświaty w Jeleniej Górze, a od roku 1975 do 1998 r. w Kuratorium Oświaty w Jeleniej Górze, zainicjował i przez 34 lata organizował (i organizuje nadal) Jeleniogórski Rajd Młodzieży Szkolnej, popularnie nazywany „Kuratką”. W latach 1976–1999 był głównym organizatorem eliminacji wojewódzkich, a od roku 2000 eliminacji rejonowych OMTTK. Od roku 1976 organizuje również eliminacje Konkursu Krasomówczego Młodzieży Szkolnej PTTK, a od 1990 r. Regionalne Przeglądy Piosenki Turystycznej.

Ma niebagatelny dorobek w zakresie szkolenia kadr. Systematycznie szkoli nauczycieli na kursach kierowników wycieczek szkolnych i obozów wędrownych. W latach 1974–2008 zorganizował 60 kursów. Organizator i kierownik Ogólnopolskich Kursów Nauczycieli Kandydatów na Przewodników Turystyki Górskiej, których przeprowadził 25. Od roku 1964 jest wykładowcą na wszystkich kursach przewodniczych organizowanych w regionie jeleniogórskim. Był również egzaminatorem Państwowej Komisji Egzaminacyjnej Przewodników Terenowych Dolnego Śląska, a także Przewodników Górskich. Od roku 2007 wchodzi w skład Komisji Egzaminacyjnej Przewodników Turystyki Górskiej Dolnego Śląska.

Ważnym elementem działalności są publikacje własne lub przez niego redagowane, propagujące turystykę i krajoznawstwo, dokumentujące imprezy turystyczne, trasy turystyczne i wiedzę krajoznawczą. W latach 1992–2000 był członkiem Rady Programowej ds. Młodzieży Szkolnej Zarządu Głównego PTTK, a w latach 1996–2000 jej wiceprzewodniczącym.

Cieszy się wielkim autorytetem wśród działaczy turystyki i krajoznawstwa zarówno w regionie dolnośląskim, jak i w Polsce. Zainicjował i w sposób wzorowy od ponad 30 lat organizuje wiele imprez turystycznych, przyczynił się do rozwoju turystyki młodzieżowej, bazy turystycznej, wyszkolenia wielu działaczy, przewodników, przewodników i kierowników wycieczek szkolnych. Od roku 1958 pełni różne odpowiedzialne funkcje społeczne w PTTK, PTSM i LOPW realizacji zamierzeń umiejętnie organizuje współpracę wielu instytucji i organizacji społecznych. Za swoją działalność był wielokrotnie nagradzany i uhonorowany odznaczeniami państwowymi i resortowymi.

Odznaczony m.in.

Złotą Honorową Odznaką PTTK (w 1980 r.), Medalem 50-lecia Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego 1950–2000 (w 2000 r.) i Medalem Komisji Turystyki Górskiej Zarządu Głównego PTTK (w 2007 r. Został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (w 2002 r.) i Medalem Komisji Edukacji Narodowej (w 1984 r.), a w roku 2011 Medalem Nauczycieli Kraju Ojczystego.

WYDARZENIA REGIONALNE

KRZYSZTOF TĘCZA

XX Zjazd Oddziału PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze – 2013

W sobotę 20 kwietnia 2013 roku odbył się XX Zjazd Sprawozdawczo-Wyborczy Oddziału PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze. Przybyli wybrani wcześniej delegaci, po zapoznaniu się z przygotowanymi sprawozdaniami ustępujących władz, dokonali wyboru nowego składu Zarządu Oddziału. Jednak zanim do tego doszło zatwierdzono regulamin Zjazdu i wybrano stosowne komisje wymagane w takich sytuacjach. Ustępujący prezes Adam Rodziejewicz powierzył prowadzenie obrad Andrzejowi Mateusiakowi. Sekretarzem Zjazdu została Wanda Oryszczak. W obradach oprócz delegatów uczestniczyli

Andrzej Mateusiak, Adam Rodziejewicz, Marcin Zawila i Henryk Antkowiak wręczają wyróżnienie – Brązową Honorową Odznakę PTTK Markowi Gołębiowskiemu z Koła nr 15 „Wojskowego” (foto: Krzysztof Tęcza)

także: Marcin Zawila (Prezydent Miasta Jelenia Góra), Elżbieta Bojczuk (reprezentująca Starostę Jeleniogórskiego), Przemysław Ćwiek (prezes Karkonoskiej Grupy GOPR), Henryk Antkowiak (przedstawiciel Porozumienia Oddziałów PTTK Woj. Dolnośląskiego). Sekretarz Generalny PTTK Roman Bargieł, przysłał list z podziękowaniem za dotychczasowe wyniki oraz życzeniami, by dalsze nasze działania były równie owocne. Z obecnych gości głos zabrali: Marcin Zawila, który stwierdził, iż z perspektywy miasta działalność naszego Oddziału jawi się samymi pozytywami; Henryk Antkowiak, który przekazał miłe słowa w imieniu przewodniczącej Porozumienia Oddziałów Zofii Sikory i Przemysław Ćwiek, który odniósł się do współpracy PTTK i GOPR-u.

W związku z tym, że Zjazd odbywa się raz na cztery lata, jest on doskonałą okazją do uhonorowania działaczy pracujących społecznie. Wyróżnienia wręczał Prezydent Miasta Jelenia Góra, Pan Marcin Zawila. Ta miła chwila była udziałem następujących osób:

- Jan Jagielski otrzymał Złotą Odznakę „Zasłużony w pracy PTTK wśród młodzieży”
- Janusz Perz – Srebrną Honorową Odznakę PTTK
- Olga Danko – Brązową Honorową Odznakę PTTK
- Marek Gołębiowski – Brązową Honorową Odznakę PTTK
- Radosław Onyszkiewicz – Dyplom ZG PTTK
- Piotr Gryszel – Odznakę 25 lat w PTTK
- Radosław Onyszkiewicz – Odznakę 25 lat w PTTK

Natomiast: Krzysztof Tęcza, Jan Jabłoński, Wiktor Gumprecht, Jan Tyczyński, Marek Dąbek – otrzymali nagrody książkowe.

Delegaci podczas pracy (foto: Krzysztof Tęcza)

Po tych miłych chwilach przyszła pora na ciężką pracę. Po zatwierdzeniu regulaminu Zjazdu delegaci wybrali poszczególne komisje. I tak do Komisji Mandatowej weszli: Barbara Różycka-Jaskólska (przewodnicząca), Zenon Kędziora i Jacek Potocki. Do Komisji Uchwał i Wniosków weszli: Krzysztof Paul (przewodniczący), Arkadiusz Wichniak i Piotr Norko. Do Komisji Wyborczej weszli: Robert Nowak, Radosław Onyszkiewicz i Ewa Parafinowicz.

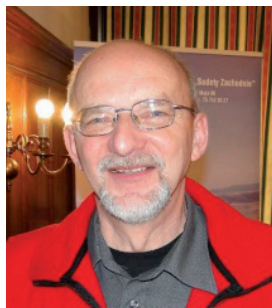
Najważniejsze w tej części obrad było przedstawienie sprawozdań. Pierwsze w imieniu ustępującego Zarządu Oddziału przedstawił dotychczasowy prezes Adam Rodziewicz. Ponieważ sprawozdanie liczy sobie kilkanaście stron i jest dostępne w siedzibie Oddziału, nie będę tutaj przytaczał zawartych w nim danych. Warto jednak stwierdzić, po tym co usłyszeliśmy, że jeśli chodzi o wyniki pracy naszych działaczy, są one imponujące. Bo w tych ciężkich czasach podejmujemy się przedsięwzięć kierowanych do społeczeństwa, niezależnie czy jego przedstawiciele są członkami naszego Towarzystwa czy nie, kierowanych w bardzo dużym stopniu do młodzieży i dzieci. Przedsięwzięcia te wykonujemy siłami własnymi (społecznie), posilując się pozyskiwanymi zewnętrznymi środkami finansowymi uzyskiwanymi m.in. z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, Miasta Jeleniej Góry, Jeleniogórskiego Starostwa Powiatowego i z ZG PTTK.

Sprawozdanie Oddziałowego Sądu Koleżeńskiego przedstawiła Hanna Kędziora, a Oddziałowej Komisji Rewizyjnej Krzysztof Paul. Nie wykazały one żadnych nieprawidłowości. Po ustaleniu prawomocności Zjazdu rozpoczęto dyskusję. Jeśli chodzi o przedstawione sprawozdania to dyskusja nie była zbyt absorbująca. Jednak dyskusja nad nowym statutem Oddziału wywołała prawdziwą burzę. Spowodowane to było odmiennym zapatrywaniem na niektóre punkty dodatkowej działalności statutowej. Jednak po głębszej dyskusji wniosek kol. Zenona Kędziory o wykreślenie tych punktów został odrzucony. Delegaci bardzo znaczącą większością głosów postanowili pozostawić sporne zapisy bez zmian, uznając tym samym ich zasadność. Podjęto uchwałę o przedstawieniu naszego kandydata do godności Członka Honorowego PTTK. Został nim Zenon Kędziora. Kolejną uchwałą zrezygnowano z powoływania Oddziałowego Sądu Koleżeńskiego. Jako, że istnieje taka jednostka przy Zarządzie Głównym, wszelkie sprawy będą przekazywane do niej.

Po uchwaleniu absolutorium dla poszczególnych członków ustępującego Zarządu przedstawiono kandydatów do nowych władz oraz na delegatów na Regionalną Konferencję Oddziałów. Wybrano Komisję Skrutacyjną w składzie: Barbara Różycka-Jaskólska, Zofia Pryszczewska i Krystyna Myzińska. To właśnie członkinie tej komisji zebrały karty z głosami i po ich podliczeniu ogłosiły wyniki głosowania. Do nowego Zarządu Oddziału zostali wybrani: Andrzej Mateusiak, Adam Rodziewicz, Jan Jabłoński, Krzysztof Tęcza i Krzysztof Paul. Do Komisji Rewizyjnej powołano: Piotra Gryszela, Roberta Nowaka, Roberta Szubera, Tomasza Mischczyka i Arkadiusza Wichniaka. Delegatami na Regionalną Konferencję Oddziałów zostali: Andrzej Mateusiak, Ewa Parafinowicz, Jacek Potocki, Krzysztof Tęcza i Janusz Milewski.

Po chwili dyskusji ukonstytuowały się nowe władze. I tak od dzisiaj, czyli 20 kwietnia 2013 roku prezesem Oddziału PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze jest Krzysztof Paul, I wiceprezesem (urzędującym) Andrzej Mateusiak, II wiceprezesem Krzysztof Tęcza, sekretarzem Adam Rodziewicz i skarbnikiem Jan Jabłoński.

Zarządu Oddziału PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze wybrany w dniu 20 kwietnia 2013 roku.

KRZYSZTOF PAUL
Prezes

ANDRZEJ MATEUSIAK
Wiceprezes urzędujący

KRZYSZTOF TĘCZA
Wiceprezes

ADAM RODZIEWICZ
Sekretarz

JAN JABŁOŃSKI
Skarbnik

Nowy prezes zapewnił w swoim wystąpieniu, że będziemy kontynuowali dotychczasowe prace. Będziemy oczywiście myśleli o nowych wyzwaniach. Głównym zadaniem będzie pozyskanie funduszy potrzebnych do wykonania celu polegającego na uregulowania gospodarki ściekowej na zamku Chojnik. Poprosił także, by każdy z nas, działaczy, wychował swojego następcę, który w przyszłości będzie, tak jak my dzisiaj, podejmował trudy pracy dla turystyki i krajoznawstwa.

I tak zakończony Zjazd spełnił swoje zadania. Wybraliśmy władze nowej kadencji. Postawiliśmy sobie jasne cele na przyszłość. Teraz pozostało nam już tylko jedno. Realizować te cele tak, by za cztery lata, na kolejnym zjeździe, śmiało powiedzieć, że odnieśliśmy sukces.

XIII Złot Oddziałów i Kół Środowiskowych PTTK w Karpaczu

Gdy pewien czas temu w rozmowie z prezesem naszego Towarzystwa, Lechem Drożdżyńskim, usłyszałem, że dobrze by było, aby kolejny Złot Oddziałów i Kół Środowiskowych PTTK został zorganizowany przez działaczy z Oddziału „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze, nie bardzo wiedziałem co powiedzieć na taką ofertę. Przecież nie mamy u nas ani jednego koła środowiskowego. Ponieważ jednak prezes nie należy do ludzi, którzy robili by sobie żarty, przekazałem sprawę Andrzejowi Mateusiakowi, naszemu wiceprezesowi urzędującemu. Na początku on również myślał, że to tylko żart. Jednak niebawem nadeszła oficjalna prośba o zorganizowanie Złotu. Ponieważ, zupełnie przypadkowo, będąc w zeszłym roku w Kołobrzegu, wziąłem udział w XII Zlocie, wiedząc jak powinna wyglądać taka impreza przekazałem swoje sugestie Andrzejowi. Oczywiście zaoferowałem swoją pomoc przy organizacji tak nietypowej dla nas imprezy. Podzieliłem się z nim swoimi uwagami i spostrzeżeniami z udziału w Zlocie w Kołobrzegu. Wspomniałem także o potrzebie zaprezentowania zespołu muzycznego. Było to tak niezwykle, że nie do końca wzięto to na poważnie. Jednak gdy któregoś dnia zadzwoniono do Oddziału z pytaniem, czy będzie muzyka, wiadomo już było, że trzeba się postarać. Całe szczęście, że mamy zaprzyjaźnionych muzyków z zespołu „Szyszak”. Ci, jak zwykle nie odmówili uczestnictwa w naszym spotkaniu. Okazuje się, że gdy wzajemnie się wspieramy zawsze możemy liczyć na pomoc.

Zatem gdy już wszystko było jasne, przystąpiliśmy do pracy. Oczywiście najwięcej obowiązków przypadło w udziale Andrzejowi Mateusiakowi i Marii Marcinkowskiej, pracownikom naszego Oddziału. Mnie od początku nie obarczano zbyt dużym załatwianiem spraw przyziemnych typu noclegi, wyżywienie itp. Dopiero pod koniec powierzono mi przygotowanie specjalnej trasy spacerowej po Karpaczu oraz prezentacji podczas jednego z wieczornych spotkań.

Pewnie wielu z was zapyta: a cóż takiego wyjątkowego jest w tym Zlocie? Czym on różni się od innych tego typu imprez? Prawda bowiem jest taka, że spotkanie to przebiega tak samo jak inne. Różnica jednak polega na tym, iż spotykają się tutaj osoby ze środowisk miejsca zamieszkania i zakładów pracy. Są to wojskowi, straż graniczna, młodzież wiejska, spółdzielczość mieszkaniowa itp. W każdym z przedstawionych środowisk działacze tworzą mniejsze czy większe grupy o wspólnych zainteresowaniach. W tym wypadku są to ludzie propagujący aktywny wypoczynek połączony ze zwiedzaniem naszego kraju. Ponieważ nie da się żyć w zamkniętym kręgu, ludzie ci, ciekawi innych działań, chcą spotykać się z podobnymi sobie, by wymienić swoje poglądy czy

pokazać to, co im udaje się najlepiej, i zaczerpnąć coś nowego od realizujących inne wzorce. Ważnym jest też spotkanie z członkami Komisji Środowiskowej działającej przy ZG PTTK. Jest to okazja do przeprowadzenia dyskusji, wyciągnięcia z niej stosownych wniosków oraz wysunięcia nowych propozycji.

A że uczestniczący na Zlocie chcą rozmawiać świadczy fakt przyjazdu do Karpacza zorganizowanych grup z Kołobrzegu, Łęczycy, Poznania, Gdyni, Łodzi, Brzegu, Dolnej Odry, Gorzowa Wielkopolskiego, Konina, Ozimka, Pszczyny, Ostrowa Wielkopolskiego czy wreszcie młodzieży z Zespołu Szkół w Bielicach. W sumie było nas 90 osób. Dlatego koniecznym było wydzielenie trzech samodzielnych grup, na przemian uczestniczących w wycieczkach autokarowych, pieszych oraz spacerze krajoznawczym po Karpaczu.

XIII Zlot odbył się w dniach 19-21 października 2012 roku w Karpaczu z bazą w ośrodku Leśny Zamek. Jak już wspomniałem jednym z głównych celów Zlotu była wymiana doświadczeń przedstawicieli Oddziałów i Kół Środowiskowych PTTK. Jednak nie mniej ważnym było propagowanie zdobywania odznak turystycznych i krajoznawczych czy propagowanie turystyki kwalifikowanej i krajoznawstwa. Oczywiście my, organizatorzy tegorocznego Zlotu, największy nacisk położyliśmy na prezentację i promocję walorów turystyczno-krajoznawczych Karkonoszy i Kotliny Jeleniogórskiej oraz Karkonoskiego Parku Narodowego. Nie ma się tu jednak czemu dziwić. Po pierwsze propagowanie piękna swojej ziemi leży zawsze w obowiązkach gospodarzy. Po drugie to właśnie na nas spoczywa obowiązek zaprezentowania ciekawych walorów krajoznawczych uczestnikom przybyłym z całej Polski, a zatem niekoniecznie znającym naszą ziemię. Po trzecie wreszcie myślę, że dzięki naszym działaniom po powrocie do domów, chyba nikt z uczestników nie będzie mógł powiedzieć, iż nie zobaczył u nas nic ciekawego. Jestem wręcz przekonany, że na długo zapamiętają oni piękno, jakie im pokazaliśmy. Zwłaszcza, że pogoda nam dopisała i Karkonosze były widoczne w całej swojej krasie.

W pierwszym dniu Zlotu uczestnicy poznali historię Oddziału PTTK „Sudety Zachodnie”, który niedawno obchodził swoje 65 urodziny. Kol. Andrzej Mateusiak pokazał wiele zdjęć dokumentujących dzieje naszego oddziału. Opowiedział o jego historii, o znanych działaczach wywodzących się stąd lub mających wpływ na turystykę w tym rejonie, a także przedstawił troski i zabiegi związane z utrzymaniem zamku Chojnik, który jest własnością Oddziału w Jeleniej Górze. Opowiedział, w jaki sposób można pozyskiwać fundusze zewnętrzne, dzięki którym realizowane są prace remontowe na zamku. Widać było, że ukazana kwota jaką udało się do tej pory pozyskać i przeznaczyć na ratowanie tego niezwykle obiektu wywołała u niektórych zaskoczenie. Nie przypuszczali oni, że pozyskanie tak dużych pieniędzy jest możliwe. A jednak. Oczywiście aby pozyskać takie pieniądze trzeba mieć tzw. wkład własny. Jeżeli jednak gospodaruje się w sposób mądry można pogodzić zarówno działalność statutową, potrzeby biura i etatowych pracowników jak i inwestycje. Zwłaszcza, że podejmowane prace nie tylko ratują Chojnik przed dewastacją ale także pozwalają podnosić komfort przybywających do zamkowego schroniska turystów oraz dbać o ekologię (np. poprzez budowę wodociągu).

Uczestnicy Zlotu przed ośrodkiem „Leśny zamek” w Karpaczu (foto: Krzysztof Tęcza)

Ponieważ oprócz majątku najważniejszym dla każdej organizacji jest posiadanie dobrze wyszkolonej i oddanej pracy (przede wszystkim społecznej) kadry, Andrzej Mateusiak przedstawił zarówno komisje, jakie działają przy oddziale jak i ich przewodniczących. Zaprezentował cykliczne imprezy i ich bezpośrednich organizatorów. Warto tu wspomnieć, że oddział pochwalić się może imprezami organizowanymi od pół wieku. Są to: Rajd na Raty (42. edycja) czy Narciarski Rajd Karkonosze (56. edycja). Na pewno są to niezwykle osiągnięcia. Oddział w Jeleniej Górze miał zawsze wielkie szczęście do działaczy nieprzeciętnych. To właśnie dzięki nim jest postrzegany na mapie Polski jako jeden z lepszych. Dlatego warto przypomnieć wybitnych a nieżyjących już naszych działaczy. Byli nimi: Tadeusz Steć, Teofil Ligenza vel Oziemek, Mieczysław Holz, Andrzej Strycharczyk. Z żyjących słowa uznania należą się kol. Zdzichowi Gaszowi, Członkowi Honorowemu naszego Towarzystwa. To właśnie u nas, tuż po wojnie, był Mieczysław Orłowicz, który zaproponował utworzenie Głównego Szlaku Sudeckiego, obecnie noszącego jego imię. To u nas już w 1953 roku powstało pierwsze Koło Przewodnickie. To także u nas podjęto pierwsze próby tworzenia powojennego ratownictwa górskiego w Sudetach. Oddział, oprócz zawodowych przewodników, skupia kadrę społeczną posiadającą uprawnienia w prawie wszystkich dziedzinach życia turystycznego i krajoznawczego. Wiele z naszych koleżanek i kolegów znanych jest ze swojej działalności daleko poza Sudetami czy Dolnym Śląskiem. Wielu z nich, zarówno w przeszłości, jak i obecnie realizuje się w komisjach ZG PTTK. Jednym słowem Oddział „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze można, bez zbędnego zażenowania, postrzegać jako jeden z wiodących na tle całego Towarzystwa.

Na dobry początek Komandor zeszłorocznego Zlotu w Kołobrzegu, Robert Śmięgielski, przekazał przyznane przez gminę Kołobrzeg medale pamiątkowe dla Lecha Drożdżyńskiego i Ryszarda Kunce. Przy tej okazji wręczono legitymację najmłodszej stażem w PTTK uczestniczce Zlotu – Kasi Dąbkowskiej.

Przewodniczący Komisji Środowiskowej Ryszard Kunce poprosił Komandora Andrzeja Mateusiaka, o otwarcie Zlotu. Ten z radością spełnił jego prośbę. Rozdzwonił się dzwonek zlotowy i wszyscy już wiedzieli, że oto zaczyna się nasze spotkanie.

Ryszard Kunce przypominał, że sztandarowe imprezy organizowane przez Komisję kierowane są do różnych środowisk. Jednak ta największa wychodzi na przeciwko młodzieży wiejskiej. Niektóre z imprez są niewielkie, ale niektóre bardzo duże. Np. teraz realizowana jest impreza pod nazwą „Moja rodzina na rowerowej trasie”, której zakończenie planowane jest na Stadionie Narodowym. Bardzo ważnym jest prowadzenie działalności turystycznej na rzecz rodzin. Często skutkuje to włączaniem się młodych ludzi do wspólnego działania.

Na dzień dzisiejszy najważniejszą sprawą jest znalezienie chętnego do organizacji Zlotu w roku przyszłym. O dziwo chętny znalazł się sam. Jest nim Jacek Ziółkowski z Łęczyc. Przeprowadził on już stosowne rozmowy z burmistrzem Uniejowa i ma jego zapewnienie o przychylnym nastawieniu władz do tego pomysłu.

W dyskusji, jaką rozpoczęto, podniesiono głosy o organizacji imprez skierowanych do młodzieży. Z wypowiedzi wynika, że większość obecnych uważa to za najważniejsze. Jednak nie można przy tym zapominać o imprezach dla dorosłych. Nie można traktować ich tak, jakby oni już się nie liczyli. Bo przecież młodzi ludzie, o których teraz zabiegamy, kiedyś także staną się dorośli i muszą widzieć, że nie zostaną wtedy odstawieni na boczne tory. We wszystkich naszych działaniach należy zachować umiar.

Komandor namawiał wszystkich by nawiązywali bezpośrednie kontakty z władzami, gdyż te inaczej patrzą na imprezy organizowane przez konkretnych ludzi, a inaczej przez osoby dla nich zupełnie anonimowe. Ten, kto wspiera organizację imprez finansowo, lubi wiedzieć w jakie ręce trafiają pieniądze, bądź co bądź publiczne. Są oni wtedy pewni, że pieniądze te zostaną dobrze zadysponowane i że nikt nie będzie im wytykać fraszowości w ich przekazywaniu takim organizacjom jak PTTK. W Jeleniej Górze, ze względu na działające dwie prężne organizacje dokonał się samoistny podział. PTSM zajął się organizacją imprez przede wszystkim skierowanych do młodzieży, a PTTK do dorosłych. Oczywiście nie jest to do końca takie proste, bo nasz oddział jest co roku organizatorem wielu rajdów, zlotów czy zjazdów organizowanych właśnie dla młodzieży szkolnej ale także dla całych rodzin. Nigdy w naszej działalności nie wytyczaliśmy żadnej granicy jeśli chodzi o uczestników i zawsze jesteśmy otwarci na wszystkie grupy wiekowe.

Właśnie takie stanowisko wyłania się z wypowiedzi Włodka Sawickiego z Żarnowca, gdzie od szeregu lat organizowane są Zloty Młodzieży Wiejskiej. Chociaż niektóre głosy z sali nawoływały do organizowania jak największej ilości imprez tylko dla dzieci.

Ponieważ sprawy dyskutowane nie są sprawami prostymi postanowiono odłożyć je do jutra, dając wszystkim czas na stosowne przemyślenia. Teraz wystąpił Roman Rapała, pracownik KPN, który wiele lat poświęcił na zebranie zdjęć pokazujących piękno Karkonoszy. Swoje zdjęcia wykonywał we wszystkich porach roku, a ich prezentacji towarzyszyła starannie dobrana muzyka ilustracyjna. Dlatego jesteśmy pewni, że nikt z obecnych nie mógł widzieć naszych gór w tak różnych warunkach.

Sobotni ranek przywitał nas wspaniale świecącym słońcem. Zrobiło się bardzo ciepło i przyjemnie. Przezrystość powietrza była tak wielka, że praktycznie można było rozpoznać idących po grzbiecie ludzi. Nie było zatem co zwlekać. Szybko zjedliśmy śniadanie i wyruszyliśmy w teren.

Pierwsza grupa wsiadła do podstawionego autokaru i prowadzona przez Wiktora Gumprechta ruszyła zwiedzać Dolinę Pałaców i Ogrodów. Na pewno będą oni zachwyceni tym co zobaczą. Na stosunkowo niedużym terenie mamy tutaj olbrzymie nagromadzenie pałaców, zamków i rezydencji, wznoszonych dla ludzi stanowiących w tamtych czasach nie tylko elitę kraju ale także ludzi piastujących najwyższe stanowiska w państwie. Zwyczajem, a właściwie koniecznością było, gdy cesarz wybudował tutaj swoją rezydencję, zamieszkanie w pobliżu. Przecież ludzie ci, służąc władcy musieli być stale w kontakcie, a ze względu na zajmowane stanowiska musieli mieszkać godnie. Dlatego pobudowane przez nich obiekty są dzisiaj, po odbudowie, prawdziwymi perełkami. Zwłaszcza, że wokół tych budowli powstały romantyczne założenia parkowe obejmujące nieraz teren kilku tysięcy hektarów.

Druga grupa prowadzona przez Włodka Bayera udała się na pieszą wycieczkę w Karkonosze. W planie mieli oni dotarcie przez Polanę do Samotni. W rzeczywistości jednak podeszli także pod skałkę Słonecznik, a niektórzy nawet do Domu Śląskiego. Pogoda, jak już wspomniałem była wyśmienita, więc gdy nadeszła pora powrotu trudno było im się na to zdecydować.

Trzecia grupa poprowadzona przez piszącego te słowa udała się na spacer krajoznawczy po Karpaczu. Założeniem tej wycieczki było pokazanie mniej znanych walców krajoznawczych. Jak się okazało był to dobry pomysł, bowiem ci, którzy wybrali tą trasę zobaczyli wiele ciekawostek po raz pierwszy.

Wieczorem spotkaliśmy się ponownie, by tym razem dowiedzieć się czegoś więcej o otaczających nas górach. Przygotowałem prelekcję ukazującą czeską stronę Karkonoszy, dawniej prawie nieodwiedzaną. Obecnie, po zniesieniu granic, będące na wyciągnięcie ręki, tereny te coraz częściej są brane pod rozwagę podczas planowania wycieczek. Aby pokazać ciekawostki ze szlaku wybrałem się dwukrotnie w góry. Niestety oba moje wyjścia okazały się nieudanymi, gdyż za każdym razem zaskoczyła mnie zamieć śnieżna i gęsta mgła. Jednak przedstawione przeze mnie zdjęcia ukazujące Karkonosze w takich warunkach pozwoliły na pokazanie, jak szybko zmienia się tutaj pogoda. Wywarły one duże wrażenie na naszych gościach. Niektórzy nawet podchodzili po prelekcji by wyrazić swoje zaskoczenie faktem, że w ciągu zaledwie kilku minut śnieżyca może ustąpić miejsca pięknej słonecznej pogodzie.

Nasi przewodnicy: Włodzimierz Bayer i Wiktor Gumprecht (foto: Krzysztof Tęcza)

Ponieważ tak się złożyło, że byłem na Zlocie w Kołobrzegu, pomyślałem sobie, że będzie miło gdy pokażę zdjęcia tam zrobione. Zaprezentowałem przygotowaną prelekcję i okazało się, iż wiele z obecnych tu osób rozpoznało siebie na zdjęciach. Wygląda na to, że sprawiłem im swoim wystąpieniem przyjemność.

Teraz poproszono zespół folkowy „Szyszak”, którego członkowie sami komponują oraz piszą teksty, ale także sięgają do znanych starych utworów. Niektóre z nich znaleźli w szafach, czy na strychach starych chałup. Większość członków zespołu pochodzi z okolic Zachełmia, a więc wiedzą oni doskonale o czym śpiewają. Teksty ich piosenek opiewają piękno Karkonoszy, gór w których żyjemy. Ci którzy byli już na ich występie będą wiedzieć o czym mówię. Ci, którzy usłyszą ich po raz pierwszy, na pewno nie zawiodą się i także wpadną w zachwyt nad tym, co można przeżyć w górach. Zresztą jutro ponownie zobaczą na własne oczy to, o czym dzisiaj będą słuchać. Członkowie zespołu noszą białe koszule zachełmiańskie, bogato zdobione haftem o motywach roślinnym. Ponieważ jedyna pani w zespole jest przy nadziei wygląda na to, że gdy urodzi się córeczka (wiadomość sprawdzona) to będzie ona bardzo muzykalna.

Na dobry początek usłyszeliśmy pieśń o Szyszaku, później o Karkonoszach, o dziwnym tytule „Na rozstaju” czy „Dolny Śląsk”. I wreszcie o Kunegundzie z zamku Chojnik. Zaśpiewali oni także pieśń o wietrze napisaną jako wspomnienie dla kolegów, którzy zapoczątkowali ich wspólne wejścia w sylwestrowy wieczór, właśnie na Szyszak, a którzy nie wrócili z wyprawy górskiej w Alpach.

Patrząc na twarze słuchających widać było wielkie zainteresowanie występem. Ale wydawało mi się, iż publiczność była nieco zaskoczona tematyką piosenek. Nie spodziewali się oni bowiem, że teksty będą traktowały o pięknie Karkonoszy. Nawet diabeł

Zespół „Szyszak” wraz z organizatorami Złotu (foto: Krzysztof Tęcza)

z Łęczycy (Kol. Jacek w stroju służbowym) oparł się o filar i wsłuchiwał z rozmarzonym licem. Wyglądał on w tym momencie jak uosobienie dobra a nie zły czart. Kto wie, jak wróci do domu z takim nastawieniem, czy mieszkańcy Łęczycy będą go jeszcze chcieli przyjąć z powrotem.

Dziękując muzykom z zespołu „Szyszak” za ich występ podkreślamy, że w tekstach ich piosenek chwalone jest piękno naszych Karkonoszy, że są to piosenki, w których czujemy miłość do Karkonoszy. Bo o Karkonoszach nie da się mówić inaczej jak z podziwem. Ogłaszamy, że zespół posiada płytę ze słyszanyymi przed chwilą piosenkami i wkrótce ustawia się kolejka chętnych do jej zakupu. Mało tego wszyscy, którzy nabyli płytę wyrazili swoją chęć posiadania autografów muzyków. Ci byli mile zaskoczeni, nie przewidzieli bowiem takiego zainteresowania swoją twórczością.

Aby schłodzić atmosferę i wprowadzić poważny nastrój nasz kolega, Tomek Łuspiński, rozpoczął wykład z historii zielarstwa w Karkonoszach. Opowiedział on o działalności laborantów i przedstawił całą gamę likierów produkowanych na bazie ziół zbieranych w górach. Mogliśmy skosztować najnowszego wyrobu, czyli Likieru Karkonoskiego, którego recepturę opracował właśnie Tomek. Jest on także producentem tego trunku. Aby sprawdzić, jak różnią się poszczególne likiery skosztowaliśmy także bardziej znany Likier Stanisławski. Jest on znany od 200 lat, jednak nie wiem czy aby na pewno można tu mówić w dalszym ciągu o oryginalności tego produktu, gdyż produkowany jest on obecnie z dala od Karkonoszy. Myślę jednak, że nasze rozważania są tu najmniej istotne. Najważniejsze jest, iż oba likiery są marką rozpoznawalną i kojarzoną z Karkonoszami.

Degustacja likierów wpłynęła na poprawę nastrojów i nic nie mogło już powstrzymać uczestników Złotu, którzy po wysłuchaniu drugiej części występu zespołu Szyszak ruszyli w tany. Na parkiecie pojawiło się nawet ściśle szefostwo. My organizatorzy uznaliśmy to za dobry znak i nie przeszkadzaliśmy diabłu z Łęczycy bawić się w wolontariat.

Dopał on wolną tacę i zaczął znosić razem z paniami z obsługi brudne naczynia do kuchni. Mało brakowało a wzięłyby się za ich zmywanie. Później okazało się, że w ten sposób wkraść się on w łaski pań, które pozwoliły mu wejść do pomieszczenia technicznego. Gdy w jego rękach znalazło się centrum nagłośnienia przemienił się w rasowego didżeja i od tej pory puszczał nam same ładne przeboje. Niektóre nawet z dedykacjami.

Rano, mimo zabawy do białego rana, wszyscy byli na nogach. Rażni i wypoczęci. Ba nawet gotowi do wyruszenia na wycieczkę. Część grupy pojechała z Wiktorem Gumprechtem na mini objazd Kotliny Jeleniogórskiej, a część wyruszyła na spacer krajoznawczy po Karpaczu poprowadzony przez autora tych słów.

Muszę tutaj powiedzieć, bo pewnie nie wszyscy to wiedzą, „Leśny zamek”, w którym nocowaliśmy ma swoją oryginalną historię. Otóż w czasach, gdy obiekt ten upodobali sobie wojskowi, przebywał tu oficer pruski o imieniu Helmut i jego żona Luiza. Helmut bardziej przedkładał zakrapiane imprezy niż wspólne przebywanie z żoną. Gdy ta zeszła kiedyś do restauracji i zobaczyła, jak zabawia się jej małżonek, nie wytrzymała tego. Zamiast po prostu zastrzelić męża pobiegła do swojego pokoju na szczycie wieży i rzuciła się z okna ponosząc śmierć na miejscu. Po jakimś czasie inne małżeństwo podejmując ostatnią próbę ratowania swojego związku wynajmuje ów pokój i okazuje się wówczas, że pobyt w nim poprawia ich wzajemne relacje na tyle, że nie myślą już o rozstaniu. Od tej pory wszystkie pary, w których wypaliła się miłość przyjeżdżały tutaj szukać ostatniego ratunku. Niestety dzisiaj pokój ten zabity jest deskami i nie można skorzystać z daru, jaki daje przebywanie w nim. Faktem jest jednak, że można spotkać tu ducha kobiety wzywającej Helmuta. To rozżalona Luiza szuka swojego męża. Ale jej ducha może zobaczyć tylko „chwiejny” żonaty mężczyzna. Więc jeśli masz żonę i nie spotkałeś ducha Luizy możesz się tylko cieszyć. Oznacza to, że twoje małżeństwo jest niezagrozone.

Podczas spaceru po Karpaczu dotarliśmy do miejsca zaburzenia grawitacji. Czasami wydaje się, iż samochody z wyłączonym silnikiem toczą się tu pod górę. W korycie płynącej tędy rzeki Łomnica podziwialiśmy basen eworsyjny i marmit zwany także kociołkiem eworsyjnym czyli kolistą dziurę wyżłobioną w skale przez wirujące kamienie. Ten tutaj jest największym w całych Sudetach. Zobaczyliśmy Dziki Wodospad, starą kolej krzeslekową (MKL) na Kopę o przepustowości 600 osób na godzinę i nową kanapę o przepustowości 1800 osób. Przeszliśmy Ścianą Płacz. Nazwę tę wymyślili kolarze biorący udział w wyścigu Tour de Pologne, którego metę umieszczono na końcu tego stromego podjazdu. Zobaczyliśmy Orlinek wykorzystywany po wojnie jako miejsce opieki dla sierot wojennych, powstańców warszawskich i partyzantów. Organizatorem tego obiektu był Wojciech Tabaka, pierwszy starosta jeleniogórski, a także prezes „jedynie słuszny” Dolnośląskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. Zaraz obok znajduje się skocznia narciarska Orlinek im. Stanisława Marusarza, który oddał na niej pierwszy skok 1 stycznia

1947 roku. Nowa skocznia ma punkt krytyczny K-85 i posiada homologację FIS. Rekord skocznicy wynoszący 94,5 m należy do Adama Małysza. Obecnie skocznia opiekowana jest przez firmę Quasar prowadzącą Ośrodek Sportów Ekstremalnych. Jest tutaj ścianka wspinaczkowa, tyrolka, zjazdy na linach, wiszące mosty, wahadło i skoki na bunge.

Mijając restaurację „U Ducha Gór”, którego załoga bierze udział w jeleniogórskiej Lidze Futsalu, docieramy do całorocznego Lodowiska Syntetycznego. Opiekujący się nim pan pomaga uzyskać chętnym rozwód. Wystarczy przyjść tu z żoną i poprosić ją o wejście na lodowisko. Ta zapewne odmówi. Wtedy możemy powiedzieć, że zostawiła nas na lodzie. A wspomniany pan będzie świadkiem w sądzie.

Najpiękniejszym zwiedzonym obiektem była Apteka pod Złotą Wagą, dawniej Prinzess Charlotte Apotheke. Zachowało się w niej oryginalne wyposażenie, narzędzia, witraże i gazowa instalacja świetlna. Na budynku zamontowano tablicę upamiętniającą Augusta Zoelfela, ostatniego karkonoskiego laboranta. Willa obok należała do Elsy Ury, autorki 39 powieści dla dzieci. Ze względu na jej żydowskie pochodzenie oraz nieodpowiednie stanowisko do ówczesnej sytuacji wykluczono ją z Izby Pisarzy Rzeszy i wysłano do obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu, gdzie została zgładzona zaraz po przybyciu 13 stycznia 1943 roku.

Ostatnimi ciekawostkami, jakie zobaczyliśmy, był nowo otwarty park współfinansowa-

ny ze środków unijnych. Można tam zrobić sobie ładne zdjęcie z wielkim, wykonanym z granitu, Karkonoszem. Dla „niekumatych” zaznaczono, jak należy stawiać nogi, aby przyjąć odpowiednią pozę. Po przejściu przez zaporę na Łomnicy mogliśmy odpocząć w restauracji. Musieliśmy jednak długo szukać wolnego miejsca. Warto jednak było usiąść, gdyż niebawem zobaczyliśmy na niebie trzech lotniarzy, którzy wykonywali ciekawe, choć nieraz bardzo niebezpieczne, akrobacje.

Podczas spotkania kończącego Złot Ryszard Kunce poinformował wszystkich, że na piątkowym zebraniu Komisji Środowiskowej podjęto decyzję o terminie przyszłorocznego IX Ogólnopolskiego Zlotu Młodzieży Wiejskiej PTTK. Odbędzie się on 17-19 maja 2013 roku w Wieruszowie. Podziękował także organizatorom obecnej imprezy wręczając na ręce Komandora Andrzeja Mateusiaka dyplomy: dla Oddziału „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze i imiennie dla niego. Poprosił także o nadsyłanie uwag i wniosków z przeprowadzanych tutaj dyskusji i przyznał, że jest pod wrażeniem tego, co zobaczył w Karkonoszach.

Maria Marcinkowska w towarzystwie diabła z Łęczycy (foto: Krzysztof Tęcza)

Nagroda Starosty Jeleniogórskiego „Liczyrzepa”
w kategorii

Najlepszy produkt turystyczny 2016 roku
dla Regionalnej Pracowni Krajoznawczej Karkonoszy
przy Związku Gmin Karkonoskich w Bukowcu

Nagrodę odebrał kierownik Pracowni Krzysztof Tęcza (foto: Anna Tęcza)

KRZYSZTOF TĘCZA

Wydawnictwo podsumowujące obchody jubileuszu 60-lecia Koła Przewodników Sudeckich

Właśnie ukazała się pozycja *Zarys dziejów turystyki i przewodnictwa w Sudetach*, będąca ostatnim akcentem obchodzonego jubileuszu 60-lecia Koła Przewodników Sudeckich przy Oddziale PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze. W publikacji tej na ponad 470 stronach zawarto informacje rzucające światło na stan przewodnictwa zorganizowanego w naszej części gór. Pierwsza część książki to referaty wygłoszone podczas konferencji „Rola przewodników sudeckich w edukacji młodzieży, rozwoju i promocji turystyki górskiej na przykładzie Sudetów” odbytej 9 listopada 2013 r. w Jeleniej Górze. Z prezentacji jakie miały wówczas miejsce „dowiadujemy się o historii turystyki po czeskiej stronie Karkonoszy. Oczywiście w skrótovej wersji. Na powyższy temat wypowiedzieli się Krzysztof R. Mazur-

ski i Jan Luštinec. Jacek Potocki przybliżył sprawy dotyczące organizacji sieci szlaków turystycznych po II wojnie światowej a Piotr Gryszel omówił rozwój sieci schronisk młodzieżowych w Sudetach Zachodnich. Tomasz Przerwa podjął temat rocznicy zorganizowanego przewodnictwa górskiego w Sudetach, natomiast Jarosław Szczyżowski przedstawił postać Willa Ericha Peuckerta. Ivo Łaborewicz zaprezentował przepisy, jakie obowiązywały przewodników i tragarzy lektok w Karkonoszach pod koniec XIX i na początku XX wieku. Przemysław Wiater próbował dociec, czy Duch Gór jest symbolem czy tylko pamiątką. Z takim postawieniem sprawy nie miała problemów Justyna Wierzchucka, która przedstawiła historię szkła jako pamiątki turystycznej. Romuald M. Łuczyński opowiedział o zamkach sudeckich jako XIX-wiecznej atrakcji turystycznej.

W drugiej części książki zaprezentowano po raz pierwszy całość pracy doktorskiej Ryszarda Kincla (Przewodnictwo turystyczne w śląskich Sudetach w XIX wieku) oraz pracę magisterską Waldemara Siemaszko (Przewodnictwo oraz ratownictwo górskie w Karkonoszach). Zawarto tu także wypowiedzi Zdzisława Gasza i księdza Mariana

Matuli, popularnego „Kubka”, w których wspominają oni postać Leszka Krzeptowskiego – wieloletniego prezesa Koła Przewodników Sudeckich.

W trzeciej części Andrzej Mateusiak przedstawił składy zarządów Koła od początku jego istnienia oraz sprawozdania Zarządu Koła za ostatnie trzy kadencje. Jan Owczarek przypomina postać Tadeusza Stecia oraz w pięknym wierszu ukazuje jak się zmienia Kamienna.

Najważniejsze jednak wiadomości zamieszczono na końcu. Jest to pełna ewidencja przewodników obejmująca lata 1945-2013 oraz ich zdjęcia. Osobno ukazano członków Koła Przewodników Sudeckich w 2013 roku, a osobno pozostałych przewodników za lata 1945-2013. Oczywiście zdjęcia te często były robione wiele lat temu i patrząc na nie dzisiaj możemy nie poznać niektórych osób. Byłem świadkiem, jak znajomi nie mogli rozpoznać swoich twarzy na niepodpisanych zdjęciach umieszczonych w tablo znajdującym się w Muzeum Karkonoskim. Dopiero, gdy im je pokazano widzieli, jak bardzo się zmienili. Myślę więc, że publikacja niniejsza jest nie tylko pozycją wartościową, przybliżającą wiele ciekawych tematów, ale także jest pozycją dokumentującą rozwój zorganizowanego przewodnictwa górskiego w Sudetach w okresie po II wojnie światowej i jako taka cieszyć się będzie poczytnością.

Podpisano „Porozumienie Fideikomis Chojnicki”

Dnia 15 kwietnia 2013 roku miało miejsce wydarzenie niezwykle. W cieplickim pałacu spotkali się przedstawiciele instytucji i organizacji, których działania swoim zakresem obejmują tereny należące dawniej do rodu Schaffgotschów. Podpisali oni „Porozumienie Fideikomis Chojnicki”. Dzięki temu dalsze działania dla dobra regionu podejmowane przez sygnatariuszy porozumienia będą nie tylko zbieżne, ale także wzajemnie wspierane. Porozumienie ułatwi pozyskiwanie funduszy na wspólne projekty.

Sam akt podpisania porozumienia zbiegł się z ważnymi rocznicami. Również 305 lat temu wyniesiono Johanna Antona Schaffgotscha do stanu dziedzicznych hrabiów Cesarstwa. Obdarowano go także przywilejem połączenia herbów Schaffgotschów i piastowskich książąt brzesko-legnickich. 280 lat temu Jan Antoni sporządził testament uważany za dokument fundacyjny Biblioteki Schaffgotschów. Od tej pory księgozbiór wraz ze zbiorami militarnymi oraz dziełami sztuki był wciąż powiększany. Stał się on częścią Fideikomisu Chojnickiego, który utworzono celem uchronienia majątku przed rozproszeniem. Taka forma zarządzania doprowadziła do powstania „Skarbca Śląskie-

Podpisywanie Porozumienia (foto: Krzysztof Tęcza)

go” zwanego „Schaffgotschianum”. Niestety po II wojnie światowej te niezwykle zbiory zostały rozproszone po całym kraju. Znajdują się one m.in. w Muzeum Narodowym w: Warszawie, Poznaniu, Krakowie, Wrocławiu; na Zamku Królewskim w Krakowie; w Centralnym Muzeum Morskim w Gdańsku; Muzeum w Wałbrzychu. Zbiory biblioteczne znajdują się m.in. w Bibliotece Narodowej w Warszawie, Bibliotekach Uniwersytetów: Warszawskiego, Toruńskiego, Wrocławskiego, KUL-u; Bibliotece Jagiellońskiej w Krakowie. Stare druki zobaczymy w Archiwach Państwowych większych miast Polski czy w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Wrocławiu.

Idea dzisiejszego porozumienia może nieco odbiega od podstawowych zasad obowiązujących w tamtych czasach jednak jest jak najbardziej godna upowszechniania. Przedstawiam zatem tekst porozumienia (dosłowny).

***My zebrani w Cieplicach w Pałacu Schaffgotschów
Roku Pańskiego 2013 dnia 15 kwietnia***

zawiadamiamy treścią niniejszego pisma, wszystkich, których należy,
że dnia dzisiejszego zgodnie podpisaliśmy
Porozumienie Fideikomis Chojnicki

A to, obiecujemy i przyrzekamy:

- naprzód żadnego rozerwania między sobą nie czynić, ale podług miejsca i czasu naznaczonego zjechać się i Porozumienie utrzymać
- wszelkie wysiłki czynić, by dojść do wspólnych działań na rzecz dobra ziemi naszej
- pokój między sobą zachować i wzajem wspierać się, a różnice co by między nami jawić się mogły na zjeździe pobliskim ułożyć
- stałość w Porozumieniu i wierność dla prawideł jego
- decyzje wszelakie, które podejmować będziemy, osobliwie w materiałach ekonomicznych, aby przez większość głosów zapadać musiały
- wszelkie problema wspólną radą i siłą rozwiązywać i powstać przeciwko każdemu, który by to na Porozumienie nasze nastawał – że nie będzie można na zjeździe, bez jednomyślnego zezwolenia, powiększać składu Porozumienia raz ustanowionego
- zaręczamy ponadto, niedogodności lub szkody poniesione w czasie trwania Porozumienia równo i zgodnie ponosić, co słowem naszym zaręczamy

Na dowód tego pieczęcie nasze zostały odcisnięte i podpisy własną ręką skreślone.

Dan w Cieplicach, w dniu 15 kwietnia 2013 r.

Porozumienie podpisali (alfabetycznie):

- Jerzy Czajka – Kasztelan Zamku Chojnik, założyciel Bractwa Rycerskiego Zamku Chojnik
- Stanisław Firszt – Dyrektor Muzeum Przyrodniczego w Jeleniej Górze
- Ks. Józef Frąc – Proboszcz Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. św. Marcina w Jeleniej Górze-Sobieszowie
- Andrzej Mateusiak – Wiceprezes Urzędujący Oddziału Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze
- Maciej Markowski – Prezes Uzdrowiska Cieplice Sp. Z o.o. – Grupy PGU
- Maciej Pawłowski – Dyrektor Zamiejscowego Ośrodka Dydaktycznego Politechniki Wrocławskiej w Jeleniej Górze
- Andrzej Raj – Dyrektor Karkonoskiego Parku Narodowego z siedzibą w Jeleniej Górze
- O. Stefan Wojda – Proboszcz Parafii Rzymsko-Katolickiej św. Jana Chrzciciela w Jeleniej Górze-Cieplicach.

Oprócz sygnatariuszy przy podpisaniu Porozumienia obecny był autor książki „Schaffgotschowie. Panowie na Chojniku i Cieplicach” Arkadiusz Kuzio-Podrucki oraz autor tych słów, który udokumentował to ważne wydarzenie zarówno w piśmie, jak i fotografiach.

Pierwsza w Polsce Komisja Geocachingu PTTK

W dniu 4 czerwca 2014 roku odbyło się zebranie założycielskie Komisji Geocachingu przy Oddziale PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze. Uczestniczyli w nim: Bartosz Bogucki, Barbara Rodziewicz, Tomasz Łuszczyński, Tomasz Cichoń, Krzysztof Cichoń, Marcin Roszak, Wojciech Ciech, Dawid Karmelita oraz Adam Rodziewicz (sekretarz ZO) i Krzysztof Tęcza (wiceprezes ZO). Wstępnie omówiono zasady działania komisji oraz przedstawiono projekt nowej odznaki. Po długiej dyskusji wybrano spośród obecnych skład komisji. Na przewodniczącego powołano Tomka Łuszczyńskiego. Jego zastępcą został Marcin Roszak, a trzecim członkiem komisji został Tomasz Cichoń.

Aby formalnościom stało się zadość Zarząd Oddziału PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze, na swoim posiedzeniu w dniu 26 czerwca 2014 roku, uchwałą nr 3/XX/2014, powołał nową jednostkę programową Oddziału pod nazwą Komisja Geocachingu. Tą samą uchwałą zatwierdzono regulamin Komisji. Tym samym powstała pierwsza w Polsce Komisja Geocachingu w strukturze PTTK.

Pierwszą inicjatywą nowej Komisji było ustanowienie Regionalnej Odznaki „Geocaching Dookoła Kotliny Jeleniogórskiej”. Zarówno regulamin nowej odznaki jak i jej wzór graficzny zostały zatwierdzone uchwałą nr 4/XX/2014. Jest to druga tego typu odznaka w PTTK. Pierwsza ustanowiona w 2012 roku to „PTTK Geocaching Polska”. Ustanowiono ją jako czterostopniową (popularna, brązowa, srebrna i złota). Nasza odznaka jest jednostopniowa.

Pora wreszcie wyjaśnić czym będzie się zajmowała nowa komisja. Geocaching to, w wielkim skrócie, gra terenowa polegająca na szukaniu przy pomocy urządzeń GPS skarbów schowanych w specjalnych skrytkach, a następnie dzielenie się swoimi wrażeniami w Internecie. Pierwsza skrytka na świecie została założona kiedy to w roku 2000 prezydent Stanów Zjednoczonych Bill Clinton udostępnił niezniekształcony sygnał dla cywilnych użytkowników systemu GPS. Pozwoliło to na bardzo dokładne określanie pozycji w terenie. Niemal nazajutrz po uwolnieniu sygnału aby uczcić tak wielkie wydarzenie, ukryto w lasach Oregonu przedmiot uznany później za pierwszą skrytkę. Pierwszą skrytkę w Polsce umieszczono pod koniec roku 2001. Była to jednak skrytka wirtualna. Pierwsza niewirtualna skrytka na terenie naszego kraju została założona na początku roku 2002. Pierwsza strona internetowa na świecie zawierająca listy skrytek powstała również w 2000 roku. My musieliśmy czekać na takie wydarzenie kilka lat. W roku 2006 powstał Opencaching PL, a w 2009 Geocaching Polska.

Obecnie geocaching jest tak popularny, że nikt już chyba nie wyobraża sobie, by nie było możliwości szukania ukrytych wcześniej skarbów. Najważniejszym jednak jest fakt, iż skończyły się czasy, kiedy to samo zakładanie skrytek i później ich odnajdywanie

było celem samym w sobie. Obecnie w zakładanych skrytkach coraz częściej umieszczane są opracowania z informacjami krajoznawczymi na temat najbliższej okolicy. Dlatego każdy, kto dotrze do takiej skrytki, ma możliwość dowiedzenia się o znajdujących się w pobliżu atrakcjach turystycznych. Geocaching jest zatem już nie tylko zabawą ale także formą przekazywania ważnych wiadomości mogących kształtować postawy turystyczne osób biorących w nim udział.

Najważniejszym w tej, jakby nie mówić zabawie, jest fakt, iż dzięki uczestnictwu w niej każdy nie tylko, że musi wysilić szare komórki (poznawanie nowych technologii) ale ma także okazję przebywać na świeżym powietrzu poprawiając swoją kondycję fizyczną. Uczestnictwo w tej grze pozwala również na wyrobienie w sobie zasad bezpiecznego wędrowania, co nie jest bez znaczenia.

Ponieważ każdy zainteresowany geocachingiem bez problemów znajdzie w Internecie potrzebne wiadomości podam jeszcze tylko, że oprócz faktu, iż założona właśnie w Jeleniej Górze Komisja Geocachingu przy Oddziale PTTK „Sudety Zachodnie” jest pierwszą tego typu w strukturach Towarzystwa, to jeszcze w czerwcu 2014 roku na Górze Szybowcowej odbył się Geocachingowy Event Świętojański, podczas którego rozegrano, prawdopodobnie pierwsze w historii zawody geocachingowe. Organizatorem tego wydarzenia był Adam Rodziewicz.

Utworzono Regionalną Pracownię Krajoznawczą

W dniu 21 października 2014 roku w Bukowcu podpisano Porozumienie pomiędzy Związkiem Gmin Karkonoskich a Oddziałem PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze. Przedstawicielami Związku byli Zdzisław Pietrowski (Przewodniczący Zarządu ZGK) i Mirosław Kupis (Przewodniczący Zgromadzenia ZGK), a PTTK Krzysztof Paul (Prezes Oddziału PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze) i Andrzej Mateusiak (Wiceprezes urzędujący). W uroczystości tej wzięli także udział Witold Szczudłowski (dyrektor biura ZGK), Wiesław Polański i Krzysztof Tęcza (kierownik RPK Karkonoszy).

Dzięki Porozumieniu możliwym stało się powołanie do życia Regionalnej Pracowni Krajoznawczej. Pracownia zajmować się będzie gromadzeniem i opracowywaniem wszystkiego, co dotyczy obszaru Sudetów Zachodnich. Na bazie, przekazanego dzięki porozumieniu księgozbioru, z istniejącej kiedyś w Jeleniej Górze Regionalnej Pracowni Krajoznawczej PTTK, będzie budowana podstawa nowego zbioru dokumentów dotyczących nie tylko historii, krajoznawstwa, turystyki ale także życia społecznego dzisiaj.

Uroczystość podpisania porozumienia.

Od lewej: Mirosław Kupis, Zdzisław Pietrowski, Andrzej Mateusiak i Krzysztof Paul.
Stoją: Witold Szczudłowski, Wiesław Polański, Krzysztof Tęcza (foto: Krzysztof Tęcza)

szego pokolenia. Będą tu bowiem gromadzone wszelkie wiadomości o tym co przeżywamy, jako społeczeństwo, dzisiaj. Pozwoli to zapewne przyszłym pokoleniom na dostęp do wiedzy niezwykle ulotnej a zarazem bardzo potrzebnej. Oczywiście Pracownia to nie tylko stosowny księgozbiór, to także miejsce podejmowania nowych działań zarówno w krajoznawstwie jak i życiu kulturalnym i poniekąd naukowym. To miejsce, w którym będą mogli spotykać się ludzie, dla których ten rodzaj aktywności jest bardzo ważny. Bo, przecież regionalizm i krajoznawstwo pozwalają na pobudzanie i utrwalanie poczucia tożsamości społeczności lokalnej, co ma kluczowe znaczenie dla rozwoju społecznego regionu – małej Ojczyzny, oraz edukacji młodego pokolenia i przygotowania jego do uprawiania turystyki kwalifikowanej.

Pracownia na swojej stronie internetowej będzie udostępniała katalog posiadanych zasobów oraz będzie zamieszczała informacje krajoznawcze dotyczące naszego terenu. Będzie także starała się gromadzić wiedzę na temat wszelkich wydawnictw jakie do tej pory się ukazały. Zapewne będzie to bardzo pomocne wszystkim osobom piszącym wszelkiego rodzaju prace. Pozwoli to także tym, którzy szukają konkretnych informacji. Powstanie dział, w którym będą przedstawiani wybitni ludzie zamieszkujący nasz region, tak by ich praca i osiągnięcia były ogólnie znane.

Pracownia będzie także miejscem organizowania spotkań i prowadzenia różnych dyskusji. Każdy chętny będzie mógł zgłosić się tutaj i na pewno dowie się czegoś nowego.

KRZYSZTOF TĘCZA

Wystawa „70 lat PTT – PTTK w fotografii”

W piątek 4 listopada 2016 roku w Muzeum Karkonoskim otworzono wystawę fotograficzną zorganizowaną z okazji 70-lecia Oddziału PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze. Oczywiście mogą pojawić się głosy, że coś tu nie gra, gdyż Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze powstało w roku 1950. Jednak nie do końca będzie miał rację ten, kto tak to odbiera. Bo PTTK nie wzięło się z niczego. PTTK powstało z połączenia Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego i Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego oraz kilkunastu innych mniejszych organizacji. I właśnie dlatego nasz Oddział jest trochę starszy od całej nowopowstałej organizacji. Za początek istnienia Oddziału PTTK w Jeleniej Górze uważa się datę 28 sierpnia 1946 roku. A i to nie jest prawdziwy początek działalności turystycznej na naszym terenie. Data ta to dzień, w którym działające do tej pory Dolnośląskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze zostało wchłonięte przez Polskie Towarzystwo Tatrzańskie tworząc Dolnośląski Oddział PTT w Jeleniej Górze.

Foto: Tadeusz Dobnań, Archiwum CPTK PTTK, Łódź

Wystawa czynna od 4.11.2016 - 8.01.2017 w Muzeum Karkonoskim w Jeleniej Górze - Galeria na Górze
ul. Jana Matejki 26, Jelenia Góra 50-500, tel. 757523465, www.muzeumkarkonoskie.pl

(foto: Krzysztof Tęcza)

Przygotowana przez Andrzeja Mateusiaka wystawa ma na celu przybliżenie przeciętnemu mieszkańcowi miasta jak zmieniała się na przestrzeni lat turystyka. Przede wszystkim chodzi tutaj o stroje i wyposażenie turystyczne ale także o pokazanie, jakie rodzaje turystyki były bardziej popularne. Zaprezentowane zdjęcia pokazują wiele imprez organizowanych przez ten okres. Większość z nich albo miała charakter jednorazowych spotkań czy wycieczek albo po kilku edycjach nie była kontynuowana. Są jednak takie, które organizowane są od dziesiątek lat, np. najstarsza (nawet w kraju) impreza narciarska: Ogólnopolski Rajd Narciarski Karkonosze, który w roku obecnym odbył się już po raz 61. Kierownikiem Rajdu jest od wielu lat Jan Jabłoński. Niewiele mniejszy staż ma Rajd na Raty zapoczątkowany i organizowany przez nieżyjącego już Teofila Ligenę vel Ozimka. W tym roku odbywa się już 46 edycja tej imprezy. Obecnie kierownikiem Rajdu jest Wiktor Gumprecht.

Na wystawie znajdują się fotografie upamiętniające np. pobyt tutaj wybitnego krajoznawcy Mieczysława Orłowicza. Przygotowana została specjalna tablica z nazwiskami działaczy, którzy pojawiali się w Oddziale. Jak się okazało niektórzy z widzów odnajdowali na niej albo swoje nazwiska albo swoich znajomych.

W celu dokumentowania osiągnięć Oddziału przy okazji jubileuszy wydawane są różne publikacje. Obecnie, już szósty rok wydawany jest w wersji elektronicznej Informator Krajoznawczy, w którym możemy znaleźć opisy wielu wydarzeń, jakie miały miejsce w Oddziale. Informator opracowywany jest przez Krzysztofa Tęczę, który prowadzi Komisję Krajoznawczą.

(foto: Krzysztof Tęcza)

Oddział „Sudety Zachodnie” może poszczycić się tym, że spośród 500 jego członków połowa to przewodnicy sudeccy. Kolejnych kilkadziesiąt osób to działacze społeczności posiadający wiele uprawnień kadrowych pozwalających im na organizowanie i prowadzenie różnego rodzaju wycieczek i imprez. Tak więc Oddział nasz mając tak dobrze przygotowaną kadrę programową może sprostać praktycznie każdemu wyzwaniu.

Oddział co roku pozyskuje fundusze, dzięki którym organizuje setki imprez dla mieszkańców regionu. Pozyskuje także pieniądze potrzebne do przeprowadzania prac remontowych na zamku Chojnik, będącym jego własnością. Dlatego zamek utrzymywany jest wciąż w dobrym stanie. A jest on przecież, poza Śnieżką, podstawową atrakcją, do której zmierzają rzesze turystów.

Wystawa potrwa do połowy stycznia 2017 roku, będzie więc czas by ci, którzy nie zdążyli mogli ją obejrzeć. Tym bardziej, że wśród zgromadzonych ponad 200 zdjęć niektóre są prawdziwymi cacuszkami.

KRZYSZTOF TĘCZA

TOURTEC 2016

W dniach 6-7 maja 2016 r. zorganizowano w Jeleniej Górze, już po raz XVIII, Międzynarodowe Targi Turystyczne TOURTEC. Organizatorem tej popularnej imprezy był Wydział Promocji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Jeleniej Górze, a dyrektorem odpowiedzialnym za jej organizację Wiesław Dzierżba, szef tegoż wydziału. W pierwszym dniu targów gości przywitała pani Anna Konieczńska – Starosta Jeleniogórski. W swoim przemówieniu podkreśliła, że targi są doskonałą okazją do zaprezentowania oferty turystycznej z polski i zagranicy. Przede wszystkim z krajów bezpośrednio sąsiadujących z regionem jeleniogórskim. Dlatego też w targach bierze udział 90 wystawców z Polski, Czech i Niemiec. Są tutaj przedstawiciele partnerskich miast Jeleniej Góry. W ramach targów rozpoczęto świętowanie 25-lecia współpracy powiatu jeleniogórskiego z regionem miast Auchen. Oczywiście przybyli także przedstawiciele powiatu Bramberg (Niemcy), miasta Jablonec nad Nisou (Czechy) oraz Gryfic i Wolsztyna (Polska).

(foto: Krzysztof Tęcza)

(foto: Anna Tęcza)

Wśród wystawców można było wypatrzyć stoisko: Dolnośląskiego Zespołu Parków Krajobrazowych, w którego strukturze ważne miejsce zajmuje Oddział w Jeleniej Górze zajmujący się m.in. działalnością edukacyjną wśród dzieci i młodzieży szkolnej oraz mieszkańców oraz turystów; Gminnego Ośrodka Kultury w Mysłakowicach, który oprócz prowadzenia działalności kulturalnej i rekreacyjnej specjalizuje się w organizacji różnego rodzaju imprez mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i dorosłych; Huty Julia z Piechowic produkującej wyroby ze szkła kryształowego ale także zajmującej się działalnością promocyjną i turystyczną pozwalającą na poznanie historii produkcji szkła kryształowego oraz wzięcia udziału w warsztatach, na których każdy może spróbować swoich sił i własnoręcznie wykonać jakiś ciekawy przedmiot z takiego szkła, oczywiście pod nadzorem fachowca; Karkonoskiego Parku Narodowego zajmującego się ochroną najpiękniejszych części Karkonoszy oraz dbającego o prawidłowe ich wykorzystanie turystyczne; Związku Gmin Karkonoskich realizującego zadania m.in. w zakresie ochrony wód, ziemi i powietrza oraz krajobrazu, wspólnej promocji regionu, wspólnego realizowania zadań inwestycji komunalnych i przemysłowych oraz inwestycji w zakresie właściwego składowania, przerobu i zagospodarowania odpadów komunalnych. Dlatego też przy stoisku Związku Gmin Karkonoskich walory swoich gmin prezentowały gminy związkowe, miasta: Karpacz, Szklarska Poręba, Ko-

(foto: Krzysztof Tęcza)

(foto: Anna Tęcza)

Karkonosz z zespołem jeleniogórskiego wydawnictwa AD REM (foto: Krzysztof Tęcza)

wary, Piechowice, gminy: Mysłakowice, Podgórzyn, Jeżów Sudecki. Oczywiście swoją ofertę prezentowało także miasto Jelenia Góra, jak i wiele gmin z naszego terenu. Było także wiele stoisk firm mniej czy bardziej znanych. Tym razem widoczna była obfitość producentów piw, zarówno krajowych (np. Miedzianka) jak i zagranicznych. Bardzo bogato prezentowali się producenci czescy.

Podczas tegorocznego spotkania wystąpiło wiele zespołów, np. Karkonosze z Mysłakowic, Kreuzschuher Kerwasmusikanten z powiatu Bamberg, Agat, Porębianie, Wojcieszowianka, Jeleniogórzanie, Gryfowska Kapela Podwórkowa, Szklarki. Swój kunszt zaprezentowały także liczne zespoły dziecięce i młodzieżowe.

W ceremonii otwarcia wzięli udział: Starosta Jeleniogórski pani Anna Koniecznyńska, Prezydenci miast Jelenia Góra, Jablonec nad Nisou oraz przedstawiciele miast partnerskich. Nad wszystkim czuwał Karkonosz, który na czas targów zszedł z gór by sprawdzić czy wszystko jest w porządku.

W ramach targów zaplanowano seminarium podczas którego swoje wykłady mieli przedstawić: Thomas König, Krzysztof Tęcza i Witold Szczudłowski.

Tegoroczne targi, gdyby mierzyć po ilości uczestników, można zaliczyć do udanych. Należy jednak zadać sobie pytanie jak taka mnogość prezentacji będzie przekładała się na zainteresowanie naszym regionem przez przeciętnego turystę.

ISSN 2449-741X